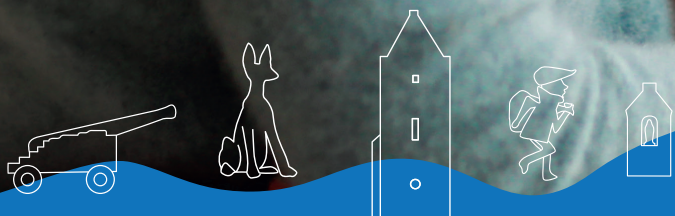

Monitor Sociaal Domein 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning.....	5
Paragraaf 1: Algemene indruk.....	5
1.1 Bevolkingspopulatie in Losser vergrijst	5
1.2 Stabiel beeld in de inzet van ondersteuning Jeugdwet en Wmo	6
Paragraaf 2: Uitgelichte statistieken vanuit Jeugdwet en Wmo	8
2.1 Dorpskernen Losser en Overdinkel behoeven de meeste ondersteuning	8
2.2 Leeftijdscategorieën vanuit de Wmo en de Jeugdwet.....	9
2.3 Inzet ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wmo.....	10
2.4 Inzet modules na schommeling over het algemeen stabiel.....	13
2.5 Stabilisatie van de daling persoonsgebonden budget (pgb)	14
2.6 Steeds minder verschillende hulpverleners in een Lossers gezin.....	15
2.7 Afname ondersteuningsbehoefte 4C en toename ondersteuningsbehoefte 4A.....	16
Paragraaf 3 Financieel	17
3.1 Verdieping vanuit de financiën Jeugdwet	17
3.2 Verdieping vanuit de financiën Wmo	18
3.3 Top 10 gezinnen hoogste zorgconsumptie.....	19
Hoofdstuk 2: Participatiewet, Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen en Wet Sociale Werkvoorziening.....	20
Paragraaf 1: Bestandsontwikkeling Participatiewet.....	21
1.1 Algemeen.....	21
1.2 Verdeling over leeftijden.....	22
1.3 Verdeling over dorpskernen	22
Paragraaf 2: Instroom en uitstroom Participatiewet	23
2.1 Instroom mensen met een arbeidsbeperking stijgt.....	23
2.2 In en uitstroom Participatiewet-uitkeringen	25
2.3 Poortwachtersfunctie: directe bemiddeling naar werk	26
2.4 Inzet trajectbegeleiders: uitstroom naar betaald werk en activering.....	26
Paragraaf 3: Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (Bbz).....	27
3.1 Bbz: aanvragen inkomensaanvulling en krediet	27
3.2 Ondernemersadvies	27
3.3 Startersadvies.....	27
3.4 Schuldhulpverlening	27
3.5 Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers (Tozo)	28
Paragraaf 4: Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)	32
Paragraaf 5: Financieel (exclusief WSW).....	33

Inhoudsopgave (vervolg)

Pilots	34
Pilot 1: Sportcoach bij verenigingen	34
Pilot 2: Jouw ingebrachte mentor (JIM)	34
Pilot 3: Consulent 18-/18+	34
Pilot 4: Tijdig een passende woonplek vinden voor (dakloze) jeugdigen.....	35
Pilot 5: Uitzetten FC Noaberdeal Losser naar andere verenigingen/ Twents Carmel College.....	35
Pilot 6: Gezondheidskrant.....	35
Pilot 7: Jeugdparticipatie bij lokale vraagstukken	35
Pilot 8: Toegankelijkheid jeugd app-verkeer.....	35
Pilot 9: Faciliteren vindbare informatie jeugdhulp voor jeugdigen.....	35
Pilot 10: Vraagbaak voor ouders van pubers.....	36
Pilot 11: Het project Geboeid #Nofilter	36
Pilot 12: Voorliggende voorziening voor jeugdigen als dagopvang	36
Pilot 13: Opzetten van een platform voor eenzaamheid.....	37
Pilot 14: Algemene voorziening voor volwassenen als dagopvang.....	37
Pilot 15: Een duurzaam alternatief voor jeugdigen met dyslexie	37
Pilot 16: Opzetten van een geriatrisch expertisecentrum	37
Pilot 17: Opzetten van een innovatiegarage	37
Pilot 19: Digitaliseren voor en vroegschoolse educatie thuis.....	38
Pilot 20: Inzet voorschoolse IB-er kinderopvang Overdinkel.....	38
Pilot 21: Het Project Talenterkenning & ontwikkeling.....	38
Pilot 22: Vitaal, Veilig Vallen – Stichting Vitaliteit en Veiligheid voor senioren	39
Slotwoord.....	40

Inleiding

Met deze monitor geven we inzicht in de ontwikkelingen in Losser op het gebied van jeugd, Wmo en participatie. Het sociaal domein gaat over meedoen, leren, werken, opvoeden, opgroeien, (zelfstandig) wonen en het ondersteunen bij het vinden van (stabiel) inkomen. Deze monitor gaat over heel 2021, waarin we de gegevens vergeleken hebben met de voorliggende jaren.

Vergelijking met de cijfers over de afgelopen jaren

In de afgelopen jaren hebben we zowel lokaal, als regionaal fors geïnvesteerd in samenwerkingsafspraken, goede relaties met externe partners en zorgaanbieders. Dit stelt ons in staat om betere voorspellingen over de toekomst te doen, periodiek tijdig veranderingen te constateren en hierop te anticiperen. We zullen in deze monitor waar mogelijk een vergelijking maken met de cijfers van de afgelopen jaren. Bij deze vergelijking merken we op dat er factoren zijn die de cijfers kunnen beïnvloeden, bijvoorbeeld door Covid-19. Eventuele afwijkingen zullen we daarom zo zorgvuldig mogelijk beargumenteren.

Transformatie

We hebben de afgelopen jaren uitvoering gegeven aan de transformatie, door in te zetten op effectieve preventie, te investeren in de draagkracht van de Losserse samenleving en door ondersteuning op maat te bieden voor de inwoners die dit nodig hadden.

In 2018 heeft de raad, via pilots de opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de wijze waarop we in Losser meer preventief of via vroegtijdige signalering (grotere) problemen konden voorkomen. Zo zijn we samenwerkingen aangegaan met het onderwijs, huisartsen, zorgaanbieders, jeugdbeschermers, (sport)verenigingen en andere bewonersinitiatieven en ook met bedrijven om mensen met een arbeidshandicap via begeleiding duurzaam in het reguliere bedrijfsleven te plaatsen. Ter voorkoming van duurder maatwerk is de inzet van thuisbegeleiders vanuit team zorg vergroot en zijn er algemene voorzieningen gerealiseerd. In deze monitor wordt o.a. verslag gedaan van de voortgang van de pilots uit het innovatieplan.

Monitoring sociaal domein

Om de raad goed en volledig te rapporteren over alle lokale ontwikkelingen in het sociaal domein, is de raad afgelopen najaar bij de P&C-cyclus geïnformeerd over de ontwikkelingen in het sociaal domein. Onderdeel van de P&C-cyclus blijft de rapportage over de ontwikkeling van de zorgomvang via de monitor sociaal domein.

Leeswijzer

Alle hoofdstukken zijn verdeeld in paragrafen. Het eerste hoofdstuk gaat over de Jeugdwet en Wmo. Omdat beide onderwerpen grotendeels over zorg gaan en een overlap kennen behandelen we beide wetten samen. In hoofdstuk 2 wordt de Participatiewet besproken. Per paragraaf wordt de stand van zaken per regeling besproken. Tot slot volgt in hoofdstuk 3 de voortgang van de pilots uit het Innovatieplan sociaal domein 2021-2024.

Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning

In dit hoofdstuk geven we de ontwikkelingen weer van de ondersteuning van het jaar 2021 vanuit de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (hierna: Wmo).

De Jeugdwet stelt de gemeente in staat om (de meeste) zorg en hulp voor kinderen en jeugdigen (hierna: jeugdigen) voor- namelijk tot 18 jaar te voorzien. Het doel is versnippering van zorg voor jeugdigen tegen te gaan en hulp dicht bij het gezin te organiseren. Daar waar sprake is van een ondersteuningsbehoefte verstrekt de gemeente vanuit de Jeugdwet individuele voorzieningen. Een individuele voorziening is een, op de jeugdige of zijn ouders, toegesneden jeugdhulpvoorziening die door het college in natura of in de vorm van een persoonsgebonden budget wordt verstrekt.

De Wmo geeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van mensen die niet, op eigen kracht, met steun van de omgeving of met algemene voorzieningen, zelfredzaam zijn. Ook voor de Wmo geldt dat, daar waar er sprake is van een ondersteuningsbehoefte, de gemeente maatwerkvoorzieningen verstrekt. Een maatwerkvoorziening is een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, wonin- gaanpassingen of andere maatregelen ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie en beschermd wonen en opvang. Een individuele voorziening vanuit de Jeugdwet is ook maatwerk en komt inhoudelijk overeen met een maatwerkvoorziening vanuit de Wmo. In het vervolg van dit document wordt de term maatwerkvoorziening gebruikt voor zowel een maatwerk- voorziening vanuit de Wmo als een individuele voorziening vanuit de Jeugdwet.

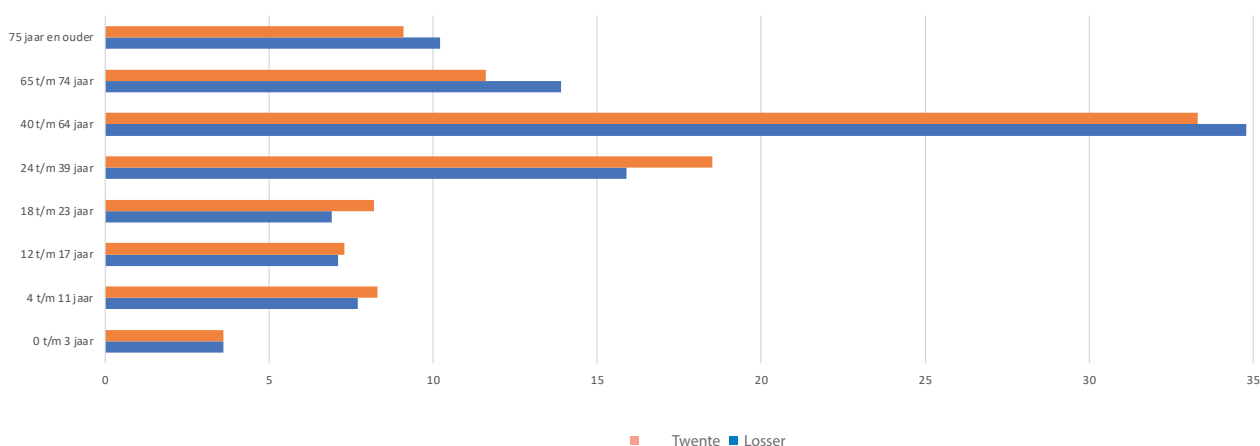
Paragraaf 1: Algemene indruk

1.1 Bevolkingspopulatie in Losser vergrijst

In de gemeente Losser hebben we te maken met een dubbele vergrijzing. Dit betekent dat niet alleen de groep ouderen groter wordt, maar dat daarnaast de gemiddelde leeftijd ook steeds hoger wordt. In vergelijking met de gemiddelde bevol- kingsopbouw in Twente valt op dat we voor de leeftijdscategorieën vanaf 40 jaar boven het regionale gemiddelde zitten (grafiek 1).

De gemeente Losser zal de komende jaren moeten gaan anticiperen op de toenemende vraag naar ondersteuning vanuit de Wmo. We zien een uitdaging voor de gemeente Losser om op deze ontwikkeling op de meest efficiënte manier in te spelen. We hebben hier reeds het uitvoeringsbeleid met betrekking tot mantelzorg op aangepast en hebben beleid gemaakt op het vraagstuk eenzaamheid en dementievriendelijke gemeente. Ook is de woningbouwprogrammering hierop aangepast.

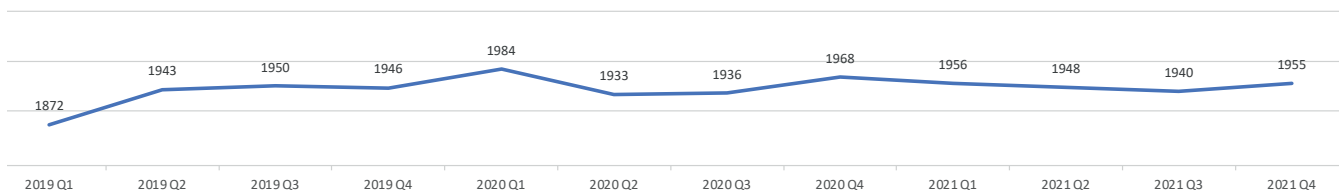
Grafiek 1: Bevolkingsopbouw in %

1.2 Stabiel beeld in de inzet van ondersteuning Jeugdwet en Wmo

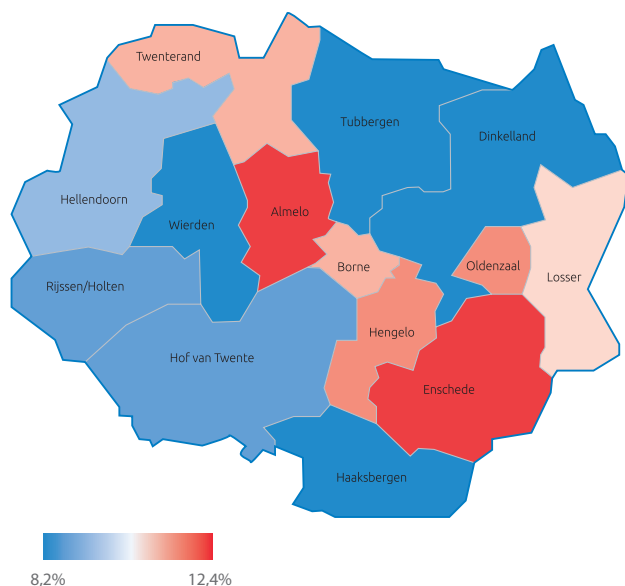
Net als voorgaande jaren is het beeld wat betreft ondersteuning vanuit de Jeugdwet en de Wmo vrij stabiel (grafiek 2).

Grafiek 2: Aantal personen met ondersteuning

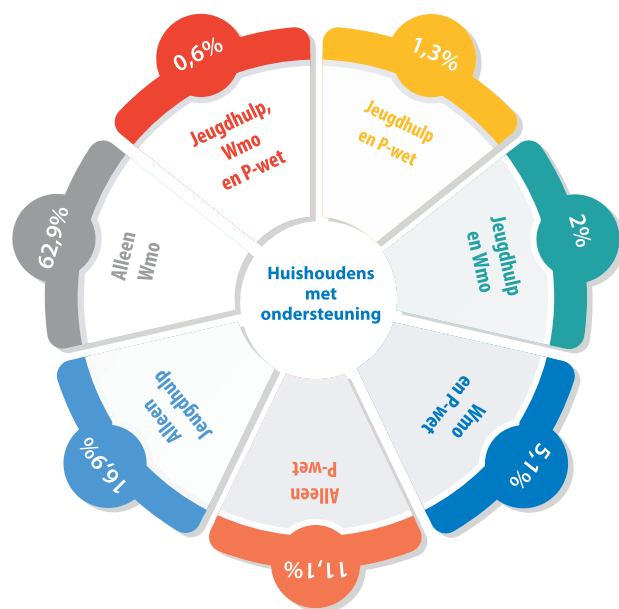

Figuur 1 laat zien welke percentage inwoners gebruik maakt van ondersteuning. Voor de gemeente Losser is dit percentage gelijk gebleven ten opzichte van 2020, dit in tegenstelling tot de rest van Twente waar het percentage licht is gestegen.

Figuur 1: Percentage personen met ondersteuning t.o.v. de totale bevolking

Figuur 2: Verdeling van jeugdhulp, Wmo en Participatiewet over alle huishoudens met ondersteuning

Uit de verdeling Jeugdwet, Wmo en Participatie (figuur 2) blijkt dat de overlap tussen de verschillende wetgevingen gering is. Sinds 2019 is dit beeld stabiel gebleven. Qua percentage is het aantal inwoners dat een voorziening vanuit de Wmo ontvangt het grootst. Enerzijds is er sprake van een toename ondersteuning vanuit de Wmo door de vergrijzing en ontgroening. Anderzijds is de noodzaak van ondersteuning inherent aan het ouder worden.

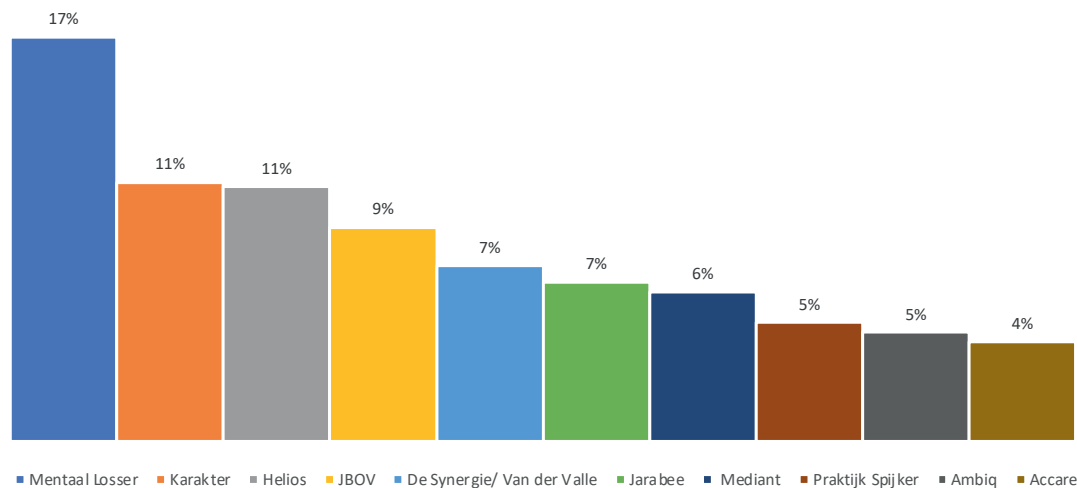
Top 10 aanbieders

In grafiek 3 wordt de top 10 aanbieders met het grootste marktaandeel in de gemeente Losser vanuit de Jeugdwet weergegeven. Uit het staafdiagram blijkt dat Mentaal Losser de grootste jeugdhulpaanbieder in 2021 was.

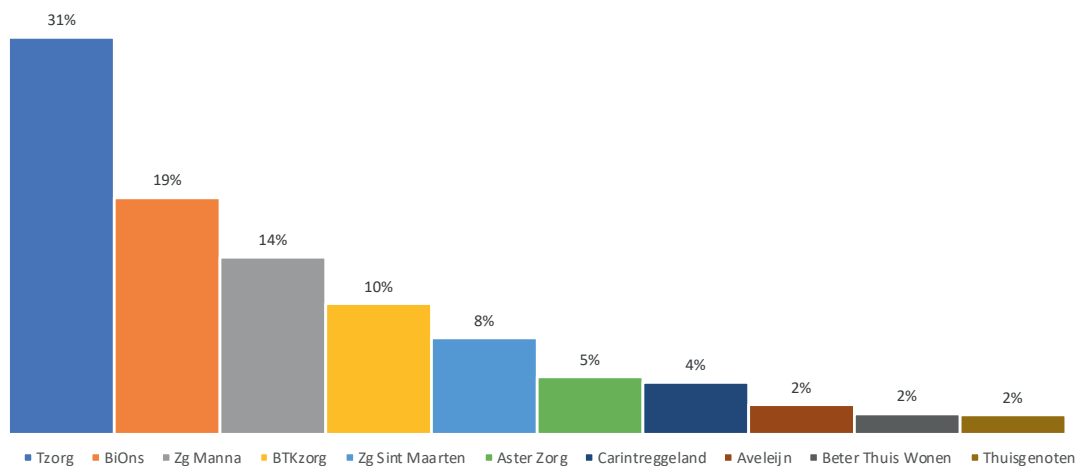
Vorig jaar stond Mentaal Losser nog op de zesde positie. De stijging van Mentaal Losser is bij de halfjaarlijkse monitor in het najaar van 2021 al zichtbaar geworden en te verklaren door de wachtlijstproblematiek binnen de Jeugd-GGZ. Consulanten en externe verwijzers zijn daardoor opzoek gegaan naar alternatieven die sneller een traject konden starten. Op de tweede positie staat Karakter en op de derde positie staat Helios. In de top 10 staan voornamelijk aanbieders uit de Jeugd-GGZ. Dit is overeenkomstig met het beeld uit paragraaf 2.3, waarin wordt aangegeven dat ondersteuningsbehoefte 4 het meest is ingezet in 2021. Buiten deze top 10 hebben nog 75 aanbieders een marktaandeel.

In grafiek 4 zien we de aanbieders met het grootste marktaandeel cliënten voor de Wmo. Het beeld van de afgelopen jaren is ongewijzigd gebleven. De top 4 bestaat wederom uit de aanbieders huishoudelijke ondersteuning (Tzog, Bions, Manna en BTKZorg). Ook het marktaandeel cliënten voor de aanbieders ho is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2020. Op de vijfde plaats staat Zorggroep Sint Maarten die individuele begeleiding en dagopvang aan Losserse cliënten biedt, met name dagopvang voor ouderen. Buiten deze top 10 hebben nog 45 aanbieders een marktaandeel.

Grafiek 3: Top 10 aanbieders met het hoogste marktaandeel aantal jeugdigen - Jeugd

Grafiek 4: Top 10 aanbieders met het hoogste marktaandeel aantal cliënten - Wmo

Paragraaf 2: Uitgelichte statistieken vanuit Jeugdwet en Wmo

2.1 Dorpskernen Losser en Overdinkel behoeven de meeste ondersteuning

In tabel 1 is zichtbaar hoeveel jeugdigen er per dorpskern gebruik maken van ondersteuning vanuit de Jeugdwet. Omdat de aantallen van Glane en Beuningen mogelijk herleidbaar zijn, zijn deze samengevoegd in de tabel. Het aantal jeugdigen met ondersteuning in de dorpskernen Losser en Overdinkel is net als voorgaande jaren het grootst, waarbij voor Overdinkel wel een lichte daling te zien is in vergelijking met 2020. Ten opzichte van 2020 is er een stijging zichtbaar in de dorpskernen Glane/Beuningen in 2021. 2021 is het jaar geweest waarin de landelijke maatregelen rondom Covid-19 een grote rol hebben gespeeld in de wijze en mate van ondersteuning. Over het algemeen zagen we dat hulpvragen werden uitgesteld, dit is een mogelijke verklaring voor de lichte daling in Overdinkel. Echter hebben we in enkele gezinnen door de lange duur van de maatregelen ook met crisissituaties te maken gehad, dit kan mogelijk de verschillen tussen de dorpskernen verklaren. Tot slot zijn Glane en Beuningen relatief kleine dorpskernen en is een toename in aantallen daarom sneller zichtbaar dan in de overige dorpskernen.

Tabel 1: Aantal jeugdigen met ondersteuning per dorpskern t.o.v. het aantal inwoners (0 tm 17 jaar) - Jeugd

Dorpskern	Aantal jeugdigen	Bevolking (0-17)	% van de bevolking
Losser	308	2.415	12,8%
Glane/Beuningen	23	240	9,6%
Overdinkel	131	810	16,2%
De Lutte	57	720	7,9%
Totaal	519	4.185	12,4%

Tabel 2 laat de verdeling van de gegeven ondersteuning vanuit de Wmo zien. Net als bij de Jeugdwet geldt dat ook hier in de dorpskernen Losser en Overdinkel relatief de meeste toewijzingen voor Wmo zijn afgegeven, maar dit blijft redelijk gelijk met 2020. Beuningen en de Lutte laten een relatieve daling zien van het aantal cliënten. In Glane is een relatieve toename te zien als gevolg van een afname van het aantal inwoners. Het absolute aantal is met 4 gestegen ten opzichte van 2020.

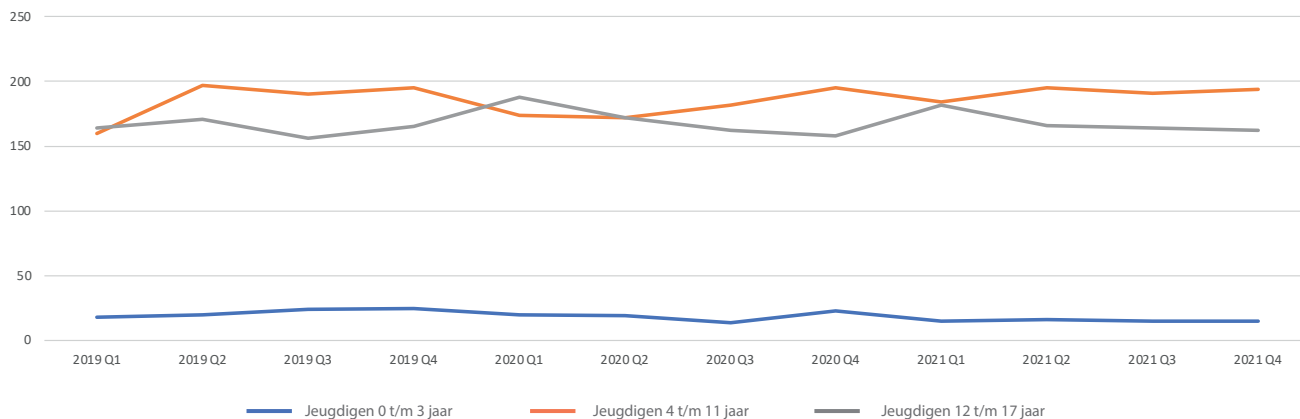
Tabel 2: Aantal personen met ondersteuning per dorpskern t.o.v. het aantal inwoners (18+) - Wmo

Dorpskern	Aantal cliënten	Bevolking (18+)	% van de bevolking
Losser	1.202	11.003	10,9%
Glane	28	395	7,1%
Overdinkel	312	3.290	9,5%
De Lutte	176	3.160	5,6%
Beuningen	36	800	4,5%
Totaal	1.754	18.650	9,4%

2.2 Leeftijdscategorieën vanuit de Wmo en de Jeugdwet

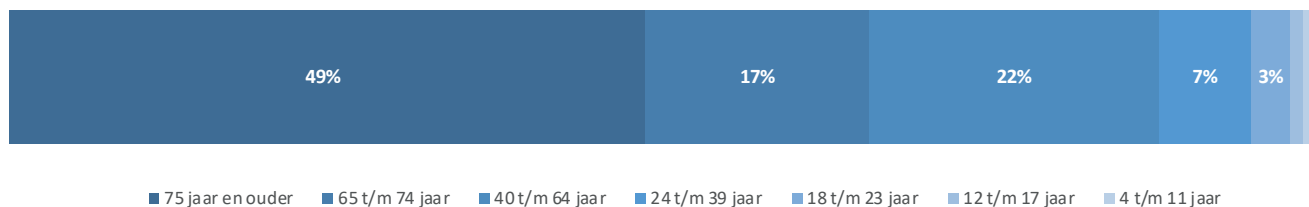
In 2020 zagen we een fluctuatie in de leeftijdsgroep 0-3-jarigen. In 2021 is dit aantal gedaald en vervolgens stabiel gebleven over heel 2021. Dit beeld komt overeen met de overige gemeenten in Twente. Bij de inzet van ondersteuning van jeugdigen in de categorie 4-11 jaar zitten fluctuaties en zien we over het algemeen een lichte stijging. Het aantal jeugdigen in de categorie 12-17 jaar is in 2021 licht gedaald t.o.v. 2020 (grafiek 5). Deze daling is te verklaren door de coronamaatregelen in 2021. De verwachting is dat we door de uitgestelde zorgvragen in 2022 te maken krijgen met een inhaalslag.

Grafiek 5: Ontwikkeling inzet ondersteuningsbehoefte verschillende leeftijdsgroepen

Maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo worden voor een groot deel toegekend aan ouderen in de leeftijdscategorie ouder dan 75 jaar. In grafiek 6 is te zien dat deze leeftijdscategorie 49% van de ondersteuning vanuit de Wmo beslaat. Voor de leeftijdscategorieën 40 tot en met 64 jaar en 65 tot en met 74 jaar is dit in 2021 respectievelijk 22 en 17%. Het beeld, van het aandeel van het gebruik van de voorzieningen van 2021, is in vergelijking met 2020 voor de leeftijdscategorie 40 tot en met 64 met 2% gestegen en voor de leeftijdscategorie 65 tot en met 74 jaar met 1% gedaald.

Grafiek 6: Aandeel van gebruik voorzieningen Wmo per leeftijdscategorie

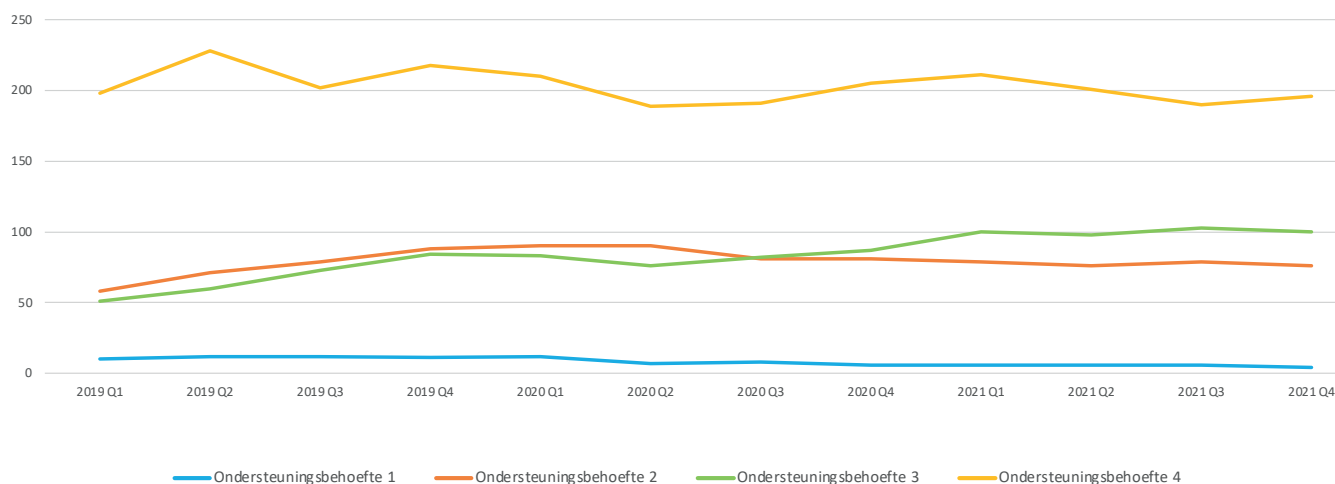

2.3 Inzet ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wmo

Jeugdhulp, ingezet volgens het Twents model voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning

In 2021 hebben 532 jeugdigen in de gemeente Losser in de leeftijdscategorie van 0-18 jaar ondersteuning ontvangen vanuit het Twents model voor jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Hierbij is ondersteuningsbehoefte 1 de meeste lichte vorm van ondersteuning en ondersteuningsbehoefte 4 de zwaarste vorm. Er is een lichte daling te zien ten opzichte van het aantal jeugdigen dat in 2020 jeugdhulp ontving (548 jeugdigen). De meeste jeugdigen ontvingen in 2021 ondersteuning uit ondersteuningsbehoefte 4, zoals te zien is in grafiek 7.

Grafiek 7: Ontwikkeling aantal jeugdigen ondersteuningsbehoeften

In 2021 was een lichte daling te zien in het aantal jeugdigen met ondersteuningsbehoefte 4 en een lichte stijging in het aantal jeugdigen met ondersteuningsbehoefte 3. Naast een lichte toename qua aantallen op ondersteuningsbehoefte 3, zien we dat de duur van de trajecten ook is toegenomen bij deze ondersteuningsbehoefte, dat betekent dat jeugdigen langer gebruik maken van de ondersteuning. Dat beeld komt overeen met de overige Twentse gemeenten. We zagen in 2021 dat door wachtlijstproblematiek binnen de Jeugd GGZ op zoek is gegaan naar alternatieve vormen van ondersteuning om te voorkomen dat problemen binnen een gezin zich verder ontwikkelen. Dit signaal wordt herkend door de overige Twentse gemeenten, waardoor er in 2021 is gestart met een regionale werkgroep, die opzoek gaat naar oplossingen om de wachtlijsten te verkorten.

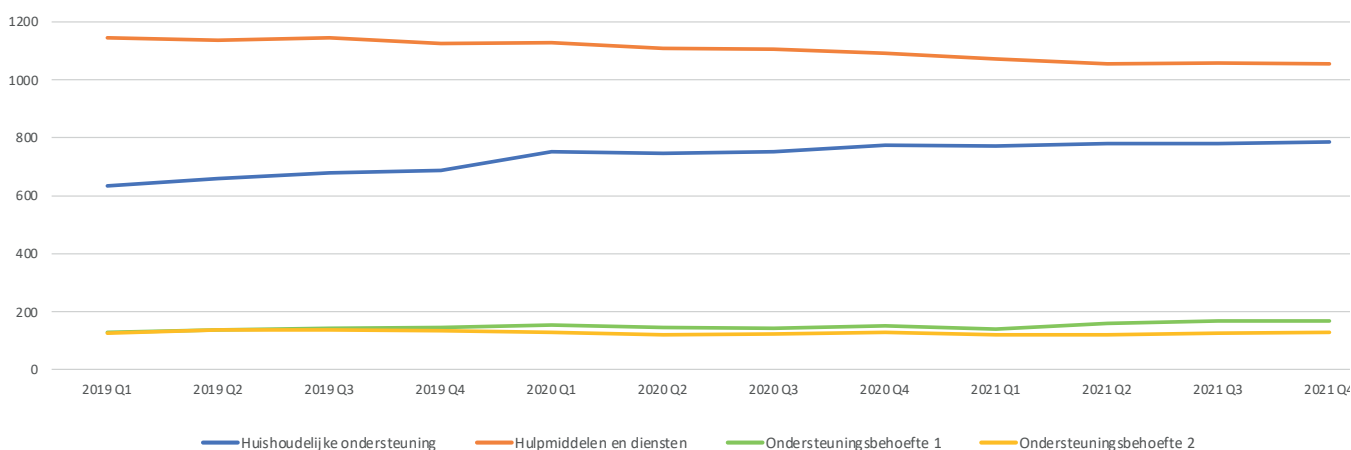
Ondersteuningsbehoefte 4 betreft de inzet van Jeugd GGZ. Dit is de meest intensieve vorm van jeugdhulp en daarmee ook de duurste variant van zorg. In de gemeente Losser is Jeugd GGZ al jaren de grootste categorie, in andere Twentse gemeenten is hetzelfde beeld te zien. Vanwege de ernst van de problematiek, zijn alleen maatwerkvoorzieningen voor deze doelgroep geschikt. Voorliggende voorzieningen zijn niet mogelijk.

Ondersteuningsbehoefte 1 wordt in onze gemeente veruit het minste ingezet vanuit het Twents model. Dit komt doordat we deze zorg (grotendeels) zelf leveren middels de inzet van maatschappelijk werk op scholen, de POH GGZ bij huisartsen en onze eigen gezinsondersteuners. Ook is de inzet van voorliggende voorzieningen een mogelijkheid bij ondersteuningsbehoefte 1, waardoor er geen maatwerkvoorziening noodzakelijk is. Ondersteuningsbehoefte 1 is lokaal makkelijk in te richten, doordat minder expertise gevraagd wordt van de ondersteuner. Bij ondersteuningsbehoefte 2 en 3 ligt dit wat gecompliceerder. Bij deze ondersteuningsbehoeften is het afhankelijk van de casus of onze eigen gezinsondersteuners/consulenten of voorliggende voorzieningen een uitkomst kunnen bieden. Per casus wordt de afweging gemaakt of een maatwerkvoorziening noodzakelijk is.

Inzet ondersteuning vanuit Wmo

In 2021 hebben in totaal 1759 Losserse inwoners gebruik gemaakt van ondersteuning vanuit de Wmo. Het aantal inwoners dat ondersteuning ontvangt vanuit de Wmo is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van een jaar geleden. In grafiek 8 is een weergave te zien van het aantal personen dat gebruik maakt van de verschillende maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo. De dalende lijn van de hulpmiddelen en diensten die in 2019 is gestart zet zich voort in 2020 en 2021. De hulpmiddelen en diensten omvatten rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen. De afname is het gevolg van de inzet van algemene voorzieningen zoals onder andere het ANWB- automaatje en de scootmobielpool, maar ook de dalende vervoerstromen (vervoer naar dagbesteding) door de coronamaatregelen spelen hierin een rol. Dat zagen we in 2020 en deze lijn heeft zich in 2021 voortgezet. Inwoners hebben tijdens de coronapandemie langer geprobeerd om zelf oplossingen te zoeken, waardoor ze pas later een beroep hebben gedaan op een Wmo voorziening.

Grafiek 8: Ontwikkeling aantal cliënten Wmo per hoofdcategorie

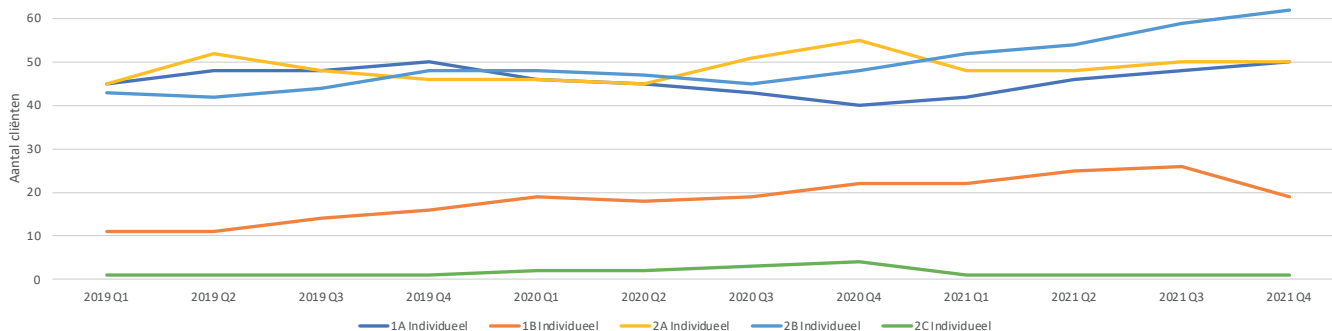
In 2020 is het abonnementstarief voor de Wmo ingevoerd, dat resulteerde in een aanzuigende werking, waardoor het aantal personen met een ho indicatie fors is gestegen in dat jaar. In 2021 is er sprake van een lichte stijging in het aantal cliënten dat ho ontvangt. Het aantal indicaties op ondersteuningsbehoefte 1 en 2 uit het Twents model zijn in 2021 in totaliteit licht gestegen ten opzichte van 2020.

Ondersteuningsbehoefte vanuit Wmo vanuit het Twents ondersteuningsmodel

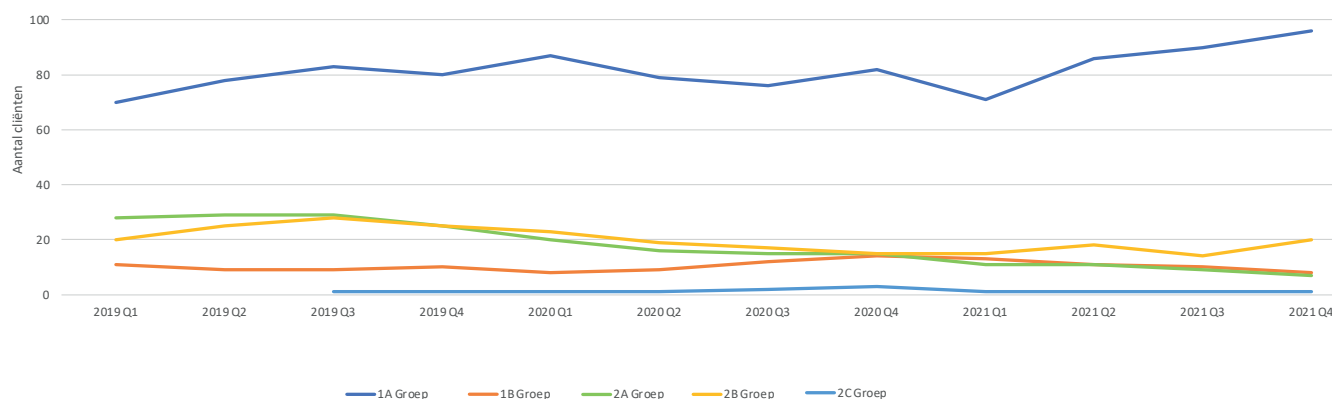
Sinds 2019 maken we gebruik van het Twents model om individuele begeleiding en dagbesteding in te zetten voor alle inwoners in Twente. Voor de Wmo maken we binnen dit model gebruik van 2 ondersteuningsbehoeften. De ondersteuningsbehoeften zijn onderverdeeld in niveaus A, B of C, hierbij is niveau A de meest eenvoudige vorm van ondersteuning en C de meest complexe.

In Grafiek 9 is het opvallen dat de ondersteuningsbehoeften 1A en 2B ieder kwartaal een stijging laten zien. Deze toename is het gevolg van de versoepelingen van de coronamaatregelen in het voorjaar van 2021. Locaties voor onder andere de dagbesteding openden hun deuren weer, zodat inwoners weer gebruik konden maken van de voorzieningen.

Grafiek 9: Wmo, ontwikkeling ondersteuningsbehoefte individueel

Grafiek 10: Wmo, ontwikkeling ondersteuningsbehoefte groep

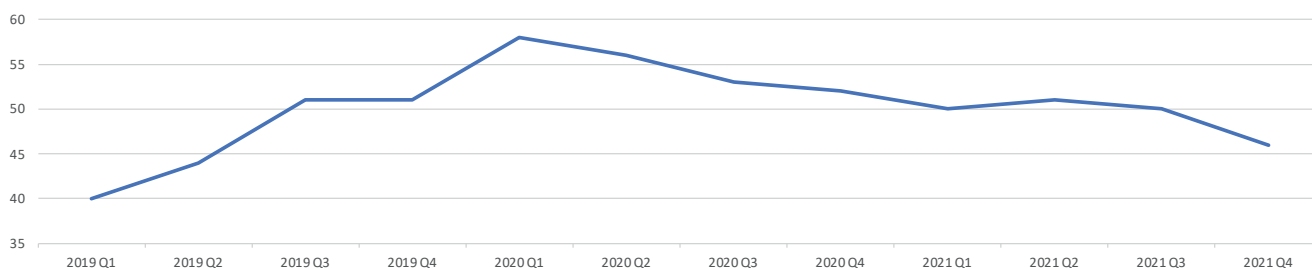
2.4 Inzet modules na schommeling over het algemeen stabiel

Naast ondersteuningsbehoeften kunnen er modules ingezet worden vanuit het Twents model. Er zijn vier modules; consultatie en diagnostiek, wonen en verblijf, maatregelhulp en tot slot de beschikbaarheidsvoorzieningen.

De module consultatie en diagnostiek betreft consultatie of diagnostiek door een zorgaanbieder om de hulpvraag te verhelderen. In complexe situaties kan dit nodig zijn. Normaliter is de afstemming tussen de gemeente, de zorgaanbieder en jeugdige en/of zijn ouders toereikend en zal het inzetten van deze module niet nodig zijn. Deze module is beperkt ingezet in 2021.

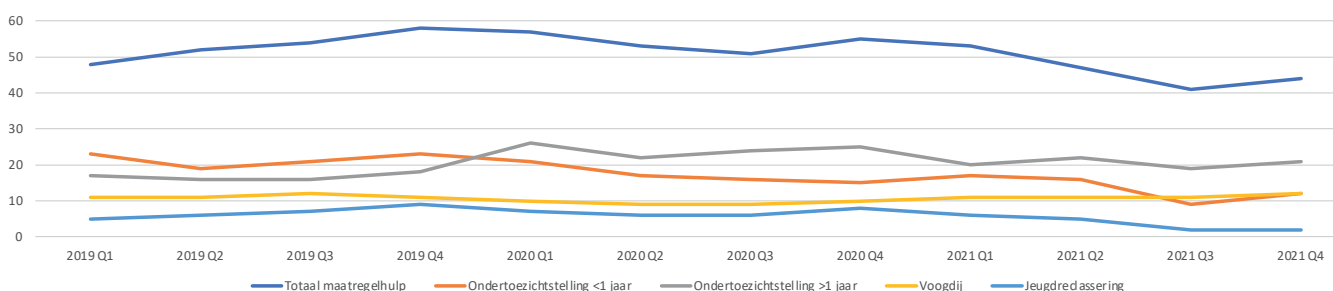
Wat betreft de module wonen en verblijf is in het eerste kwartaal van 2020 een stijging zichtbaar van 51 jeugdigen in 2019, naar 58 jeugdigen in 2020. De kwartalen erna daalt het aantal weer naar het oude niveau (grafiek 11). De daling zet zich verder voort in 2021, naar 46 jeugdigen in het laatste kwartaal. De dalende lijn komt overeen met het regionale beleid omtrent ambulantisering van de jeugdhulp, oftewel: ambulante ondersteuning inzetten om uithuisplaatsingen en dus duurdere zorg zoveel mogelijk te voorkomen. Ambulante ondersteuning betreft ondersteuning die in de thuissituatie van het kind wordt geleverd, dus in de eigen omgeving.

Grafiek 11: Wonen en verblijf, aantallen per kwartaal

De module maatregelhulp bestaat uit maatregelen en machtigingen opgelegd door een kinderrechter. In 2020 zagen we een afname van het aantal maatregelen. Echter was de zwaarte van zorg wel aan het toenemen. In 2021 is het aantal maatregelen verder gedaald, waarbij een kleine stijging in het laatste kwartaal van 2021 zichtbaar was. De inzet van een onder toezichtstelling (OTS) korter dan 1 jaar is relatief het meest gedaald. Dit betekent dus dat er minder nieuwe OTS-maatregelen bijkomen en dat bestaande OTS-maatregelen vaker verlengd worden. De insteek is om een OTS zo kort mogelijk te laten duren, tenzij de zwaarte van de problematiek iets anders vraagt. Hierover hebben we veelvuldig afstemming. Een toename in het aantal complexe echtscheidingen kan een oorzaak zijn van de toenemende lengte van maatregelen (grafiek 12).

Grafiek 12: Maatregelhulp, ontwikkeling aantallen per kwartaal

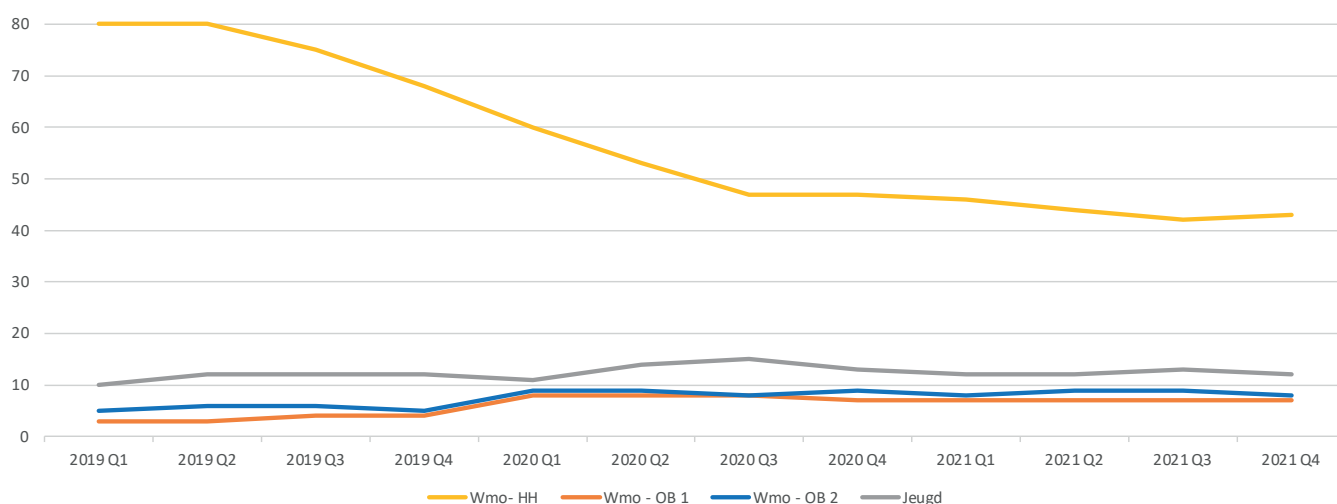

2.5 Stabilisatie van de daling persoonsgebonden budget (pgb)

Sinds 2017 hebben we beleidsmatig ingezet op het verminderen van de inzet op pgb. Doordat de risico's, zoals bijvoorbeeld fraude, groter zijn dan van zorg in natura, gaat hier de voorkeur naar uit. Een maatwerkvoorziening in de vorm van een pgb wordt alleen aanbevolen als deze ondersteuning efficiënter en doelmatiger is dan zorg in natura. Deze afweging maakt de consulent al dan niet samen met de inwoner of zijn vertegenwoordiger. Uiteraard houdt de inwoner zelf de vrijheid om aan te geven dat de leveringsvorm pgb gewenst is. Toekenning van zowel zorg in natura als pgb blijft maatwerk.

In grafiek 13 zien we dat de dalende trend van de afgelopen jaren stabiliseert. Bij de huishoudelijke ondersteuning wordt het vaakst een pgb ingezet. Voor de huishoudelijke ondersteuning zien we nog een minimale daling in 2021 ten opzichte van 2020. Ook deze daling heeft te maken met het ingezette beleid.

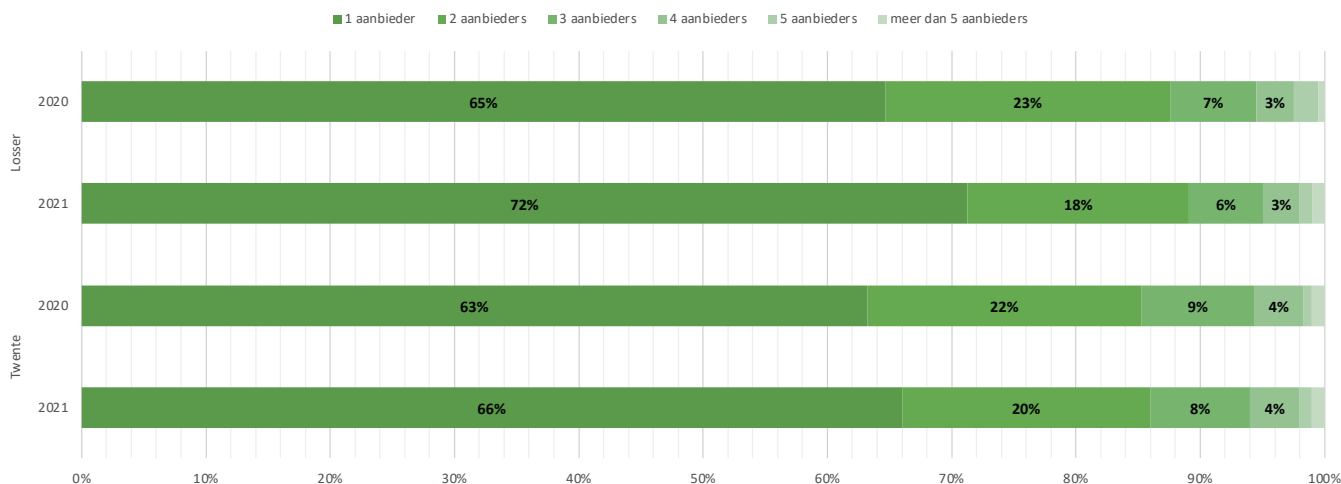
Grafiek 13: PGB, ontwikkeling aantallen per kwartaal

2.6 Steeds minder verschillende hulpverleners in een Lossers gezin

We streven ernaar om niet te veel hulpverleners in één gezin aanwezig te hebben. Onze voorkeur gaat uit naar een vast aanspreekpunt, zodat inwoners niet telkens hun verhaal opnieuw moeten doen. Wanneer er expertise noodzakelijk is van een andere aanbieder, dan blijft het mogelijk om deze aanvullend in te schakelen. In grafiek 14 zien we dat het percentage jeugdigen dat te maken heeft met één zorgaanbieder is toegenomen, van 65% in 2020 tot 72% in 2021.

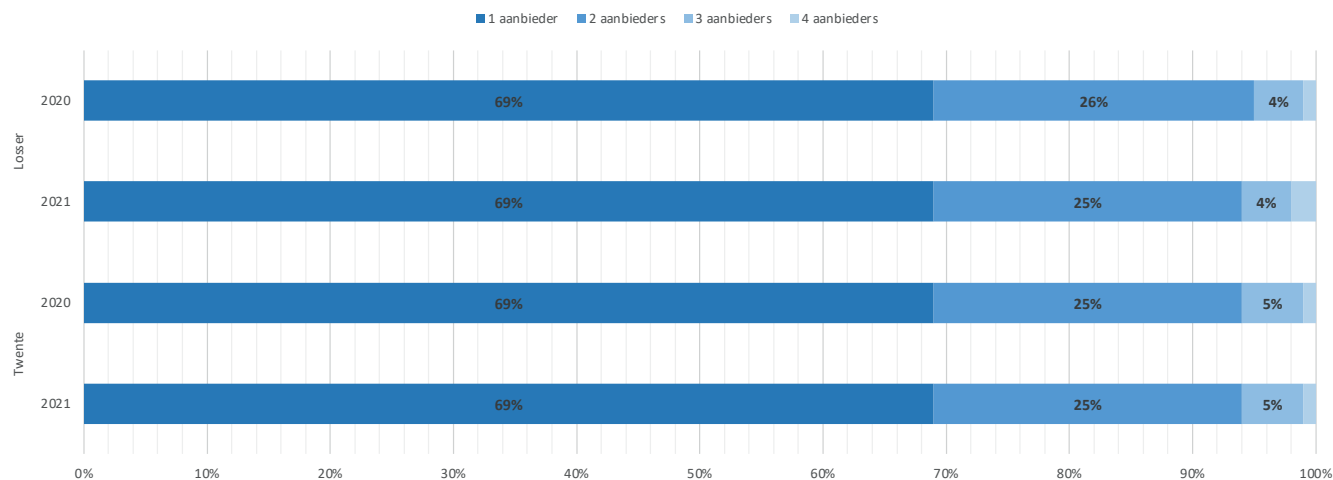
Grafiek 14: Jeugd, verdeling van het aantal aanbieders dat jeugdigen hebben gehad

Bij de monitor over 2020 is deze inschatting al gemaakt naar aanleiding van een naamswijziging die toen plaats heeft gevonden bij lokale aanbieders. Daardoor komen beide namen begin 2020 voor en leek het alsof een jeugdige twee aanbieders heeft gehad, terwijl het er feitelijk maar één was. Aan de hand van de resultaten uit 2021 zien we dat die inschatting juist is geweest. Het Twents gemiddelde ligt in 2021 op 66%. In vergelijking met de overige gemeenten is er in de gemeente Losser dus vaker sprake van één zorgaanbieder. Hierop wordt bewust gestuurd.

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. We kijken wat inwoners op eigen kracht, via het eigen netwerk of door inzet van algemene voorzieningen zelf kunnen regelen, zodat een stapeling van maatwerkvoorzieningen waar mogelijk, voorkomen kan worden. In de gemeente Losser maakt 69% van de inwoners met ondersteuning vanuit de Wmo gebruik van één aanbieder, zie grafiek 15. In Twente ligt het gemiddelde ook op 69%. Het percentage inwoners met twee aanbieders ligt op 26%. In vergelijking met Twente is dit 25%. De overige 4% betreft inwoners met 3 of meer aanbieders.

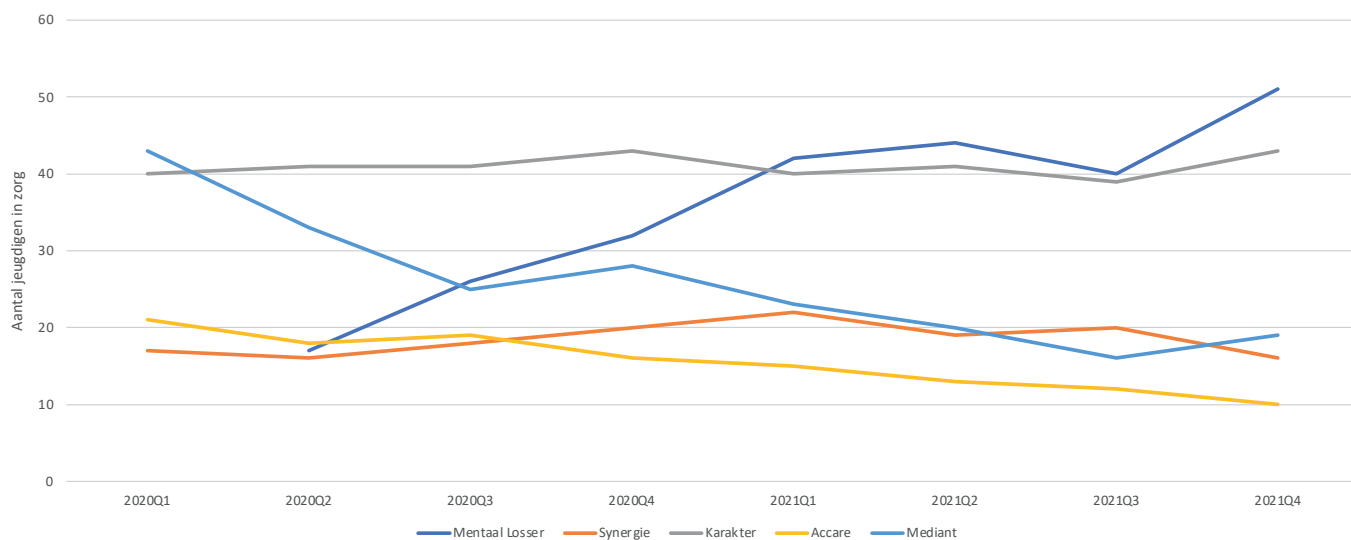
Grafiek 15: Wmo verdeling van het aantal aanbieders dat cliënten hebben gehad

2.7 Afname ondersteuningsbehoefte 4C en toename ondersteuningsbehoefte 4A waarbij de keuze voor lokale zorgaanbieders toeneemt

In tegenstelling tot voorgaande jaren zien we in 2021 voor het eerst een daling in het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van ondersteuningsbehoefte 4C. In 2.3 is de daling van ondersteuningsbehoefte 4 toegelicht. Daarnaast is opvallend dat er steeds vaker gekozen wordt voor Mentaal Losser, een lokale zorgaanbieder (zie Top 10 aanbieders in 1.2). Zij bieden met name ondersteuning op ondersteuningsbehoefte 4, dat verklaart de toename van deze categorie. In grafiek 16 is te zien hoeveel jeugdigen in 2021 zorg hebben ontvangen van de Jeugd-GGZ aanbieders die de meeste jeugdigen in Losser behandelen. Dit gaat over het aantal jeugdigen en niet over de zorgzwaarte. De totale kosten voor ondersteuningsbehoefte 4C zijn nog steeds hoger dan de totale kosten voor ondersteuningsbehoefte 4A. Dit heeft geen (negatieve) invloed gehad op de kwaliteit van de zorg.

Grafiek 16: Ontwikkeling inzet ondersteuningsbehoefte 4 bij grootste aanbieders

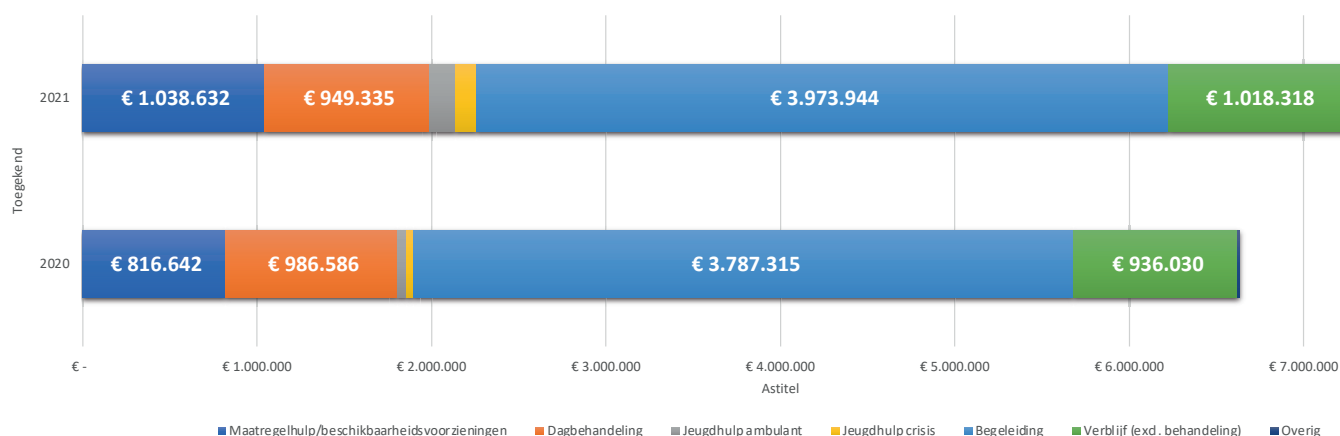
Paragraaf 3 Financieel

Deze monitor geeft niet alleen inzicht in inhoudelijke vraagstukken, maar geeft ook een verdieping op de financiële cijfers uit de jaarrekening. In dit hoofdstuk wordt per wet (Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning) kort inzicht gegeven in de achtergrond van de financiële cijfers.

3.1 Verdieping vanuit de financiën Jeugdwet

De inzet van maatwerkvoorzieningen vanuit de Jeugdwet wordt voornamelijk middels zorg in natura (zin) geleverd, de pgb bestedingen zijn rond de 2,2% van de totale bestedingen vanuit de Jeugdwet. In grafiek 17 worden voor de verschillende categorieën de toegewezen bedragen weergegeven over de jaren 2020 en 2021. Onder de ondersteuningsbehoeften van het Twents Model vallen de categorieën dagbehandeling, jeugdhulp ambulant en begeleiding. Op nagenoeg alle onderdelen is het toegekende bedrag in 2021 hoger dan in 2020, alleen voor de categorie dagbehandeling is het toegekende bedrag in 2021 lager dan in 2020. Het totaalbedrag voor 2021 komt daarmee op € 7.259.092 terwijl het totaal toegekend bedrag voor 2020 op € 6.627.349 uitkomt. De werkelijke kosten vallen echter lager uit dan het toegekende bedrag omdat niet alle toegekende voorzieningen ook gebruikt worden, de zogeheten verzilvering. In 2021 is 79% van de toegekende zorg ook daadwerkelijk gedeclareerd, in 2020 was dit 73,3%. Een verklaring voor deze stijging is dat er mede door de inzet van de coördinator externe verwijzingen een steeds betere inschatting gemaakt wordt van het werkelijk in te zetten volume, ook wordt het voortijdig beëindigen van zorg administratief zorgvuldig afgehandeld. In tabel 3 een overzicht van de aanbieders met de hoogste toegewezen bedragen. In 2021 is Karakter de aanbieder met het hoogste toegekende bedrag, in 2019 werd deze plek nog ingenomen door Ambiq.

Grafiek 17: Jeugd, toegekende bedragen

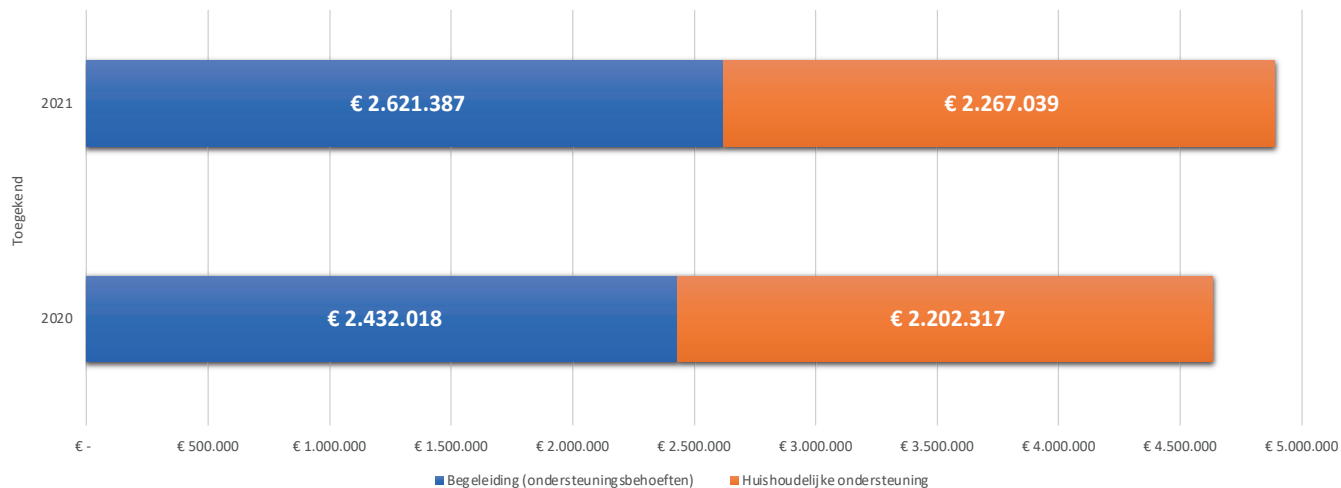
Tabel 3: Jeugd, Top 10 aanbieders toegewezen bedragen

Zorgaanbieders Jeugd
1. Stichting Karakter
2. Ambiq
3. Pluryn Hoenderloo Groep
4. Jarabee
5. Stichting Aveleijn
6. De Twentse Zorgcentra
7. Jeugdbescherming Overijssel
8. Curess
9. Zorgboerderij Ensink
10. Maatschap Mentaal Losser

3.2 Verdieping vanuit de financiën Wmo

Net als bij de Jeugdwet wordt ook binnen de Wmo voornamelijk ingezet vanuit zorg in natura, pgb bestedingen maken in 2021 5,0% uit van het totaal. Voor beide categorieën zijn de toegekende bedragen in 2021 hoger dan in 2020 (grafiek 18). Nadat in 2020 bij begeleiding een daling te zien was ten opzichte van het jaar ervoor, is in 2021 het toegekende bedrag weer gestegen. Het toegekende bedrag voor huishoudelijke ondersteuning in 2021 is nagenoeg gelijk aan 2020. Het totaal toegekend bedrag voor 2021 komt uit op € 4.888.426, in 2020 was dit € 4.634.335. Ook bij de Wmo geldt dat niet alle toegekende zorg ook daadwerkelijk ingezet is, voor de categorieën begeleiding en huishoudelijke ondersteuning is de verzilvering respectievelijk 64% en 97%, in 2020 was dit 61% en 90%. Een lagere inzet van zorg als gevolg van de coronamaatregelen zou net als in 2020 de oorzaak kunnen zijn van het lage verzilveringspercentage bij de begeleiding.

Grafiek 18: Wmo, toegekende bedragen

Tabel 4 toont een weergave van de top 10 zorgaanbieders die vanuit de Wmo het hoogste zorgbudget toegewezen hebben gekregen. Net als in 2020 staan in 2021 vijf van de zeven aanbieders van huishoudelijke ondersteuning in de top10, drie daarvan in de top 4. Zorggroep Sint Maarten staat als aanbieder van begeleiding op plek twee.

Tabel 4: Wmo, Top 10 aanbieders toegekende bedragen

Zorgaanbieders Wmo
1. Tzorg
2. Zorggroep Sint Maarten
3. BiOns BV
4. Stichting Zorggroep Manna
5. Stichting Carint Reggeland Groep
6. BTK Zorg
7. Stichting Aveleijn
8. JP van den Bentstichting
9. Aster Zorg
10. ARBE Dienstverlening

3.3 Top 10 gezinnen hoogste zorgconsumptie

Jaarlijks stellen we een Top 10 gezinnen met de hoogste zorgconsumptie samen om inzicht te verkrijgen in de grootste kostenposten voor het sociaal domein. In 2021 is opnieuw deze Top 10 samengesteld. In alle gevallen is sprake van de inzet van jeugdhulp. We hanteren daarom de term 'gezinnen'. De Top 10 van 2021 is zichtbaar in tabel 5.

Tabel 5: Top 10 Hoogste zorgconsumptie, kosten jeugdzorg, Wmo en Participatiewet

Volgnummer	Kosten WIJZ 2019, meting in juni	Kosten WIJZ 2020	Kosten WIJZ 2021
1	€ 193.663	€ 196.206	€ 301.154
2	€ 171.740	€ 150.939	€ 201.358
3	€ 160.894	€ 133.030	€ 171.501
4	€ 148.691	€ 127.602	€ 161.564
5	€ 139.888	€ 109.026	€ 159.214
6	€ 98.769	€ 102.651	€ 149.136
7	€ 98.080	€ 98.113	€ 142.627
8	€ 80.184	€ 96.858	€ 135.633
9	€ 76.871	€ 92.011	€ 125.162
10	€ 75.506	€ 88.151	€ 115.540
Totaal	€ 1.244.286	€ 1.194.586	€ 1.662.890
Gemiddeld per gezin	€ 124.429	€ 119.459	€ 166.289

Gemiddeld Top 4	€ 168.747	€ 151.944	€ 208.894
Totaal bedrag voor jeugd	€ 1.223.967	€ 1.127.610	€ 1.586.661
% jeugd t.o.v. totaal	98%	94%	95%
Aantal posten(cliënten) voor Wmo	1	1	4
Aantal posten(cliënten) voor PW	2	2	4
Aantal gezinnen met Wmo/PW kosten	3	3	7

Ten opzichte van 2020 zien we een stijging in de totale kosten en daarmee ook in de gemiddelde kosten per gezin. De meeste kosten die gemaakt worden in de Top 10 worden in 2021 betaald vanuit de Jeugdwet (95%). We zien echter een opvallende verandering ten opzichte van voorgaande jaren. Het aantal gezinnen waarbij er ondersteuning vanuit de Wmo en/of Participatiewet is ingezet naast jeugdhulp is gestegen. Dat verklaart enerzijds waarom de kosten binnen de Top 10 zijn toegenomen. Anderzijds zien we dat de zwaarte van de jeugdhulp is toegenomen, met als gevolg dat de kosten van de jeugdhulp ook zijn gestegen (zie 2.3). Tot slot zien we net als voorgaande jaren dat de hoge kosten voor jeugdhulp met name te verklaren zijn vanuit de uithuisplaatsingen en meerdere zwaardere ambulante zorgtrajecten (ter voorkoming van een uithuisplaatsing).

Participatiewet, Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen en Wet Sociale Werkvoorziening

Iedereen die kan werken, maar het op de arbeidsmarkt zonder ondersteuning niet redt, valt onder de Participatiewet, die wordt uitgevoerd door de gemeente. De wet moet ervoor zorgen dat meer mensen werk vinden, ook mensen met een arbeidsbeperking. De Participatiewet is in de plaats gekomen van de Wet Werk en Bijstand, Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en een groot deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong). Het is de bedoeling dat mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk bij reguliere werkgevers aan het werk gaan, met inzet van een loonkostensubsidie en begeleiding indien nodig.

Naast toeleiding naar betaald werk, kunnen inwoners van Nederland een bijstandsuitkering op grond van de Participatiewet ontvangen als zij weinig of geen inkomen hebben. In dit hoofdstuk geven we de ontwikkelingen weer binnen de Participatiewet en aanverwante regelingen: de Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (IOAW), de Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ), het Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (BBZ) en de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).

Algemene tendens

Een belangrijke tendens is dat een steeds groter deel van de uitkeringsgerechtigden een langere afstand heeft tot de arbeidsmarkt en daardoor langer in de uitkering verblijft. De mensen die aan het werk konden, eventueel met begeleiding, zijn al naar betaald werk uitgestroomd in de periode vóór de coronacrisis. We doen er alles aan om nieuwe instroom te voorkomen. Zo proberen we mensen die werkloos zijn geraakt o.a. als gevolg van de coronacrisis, zo snel mogelijk te bemiddelen naar werk. Corona heeft voor de instroom in de uitkering in 2021, net als in 2020, nauwelijks effect gehad. We zien wel dat de daling van het aantal huishoudens met een Participatiewetuitkering stagneert.

Het gemiddeld aantal mensen met een arbeidshandicap dat met een loonkostensubsidie van de gemeente aan het werk is, is in 2021 gestegen met 17 personen. Deze groei blijft doorgaan, er vindt pas stabilisatie plaatst als de eerste werknemers, die met loonkostensubsidie aan het werk zijn, met pensioen gaan. Het gaat hier om een groep arbeidsgehandicapten die er altijd al was, maar die sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 tot de doelgroep van de gemeente behoort (voorheen doelgroep UWV).

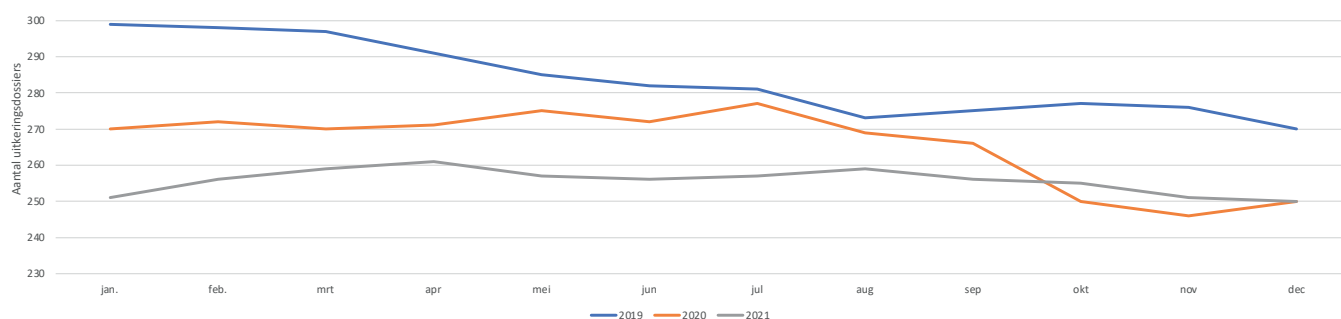
Statushouders blijven relatief lang in de bijstand omdat hun traject richting de arbeidsmarkt veel tijd vergt. In 2021 is er, net als in de voorgaande jaren, veel tijd en aandacht besteed aan het oproepen en begeleiden van klanten met een wat langere afstand tot de arbeidsmarkt en werknemers die met een loonkostensubsidie aan het werk zijn.

Paragraaf 1: Bestandsontwikkeling Participatiewet

1.1 Algemeen

Het aantal huishoudens met een Participatiewetuitkering is gedurende 2021 vrijwel stabiel gebleven van 251 huishoudens eind januari naar 250 eind december 2021 (grafiek 19).

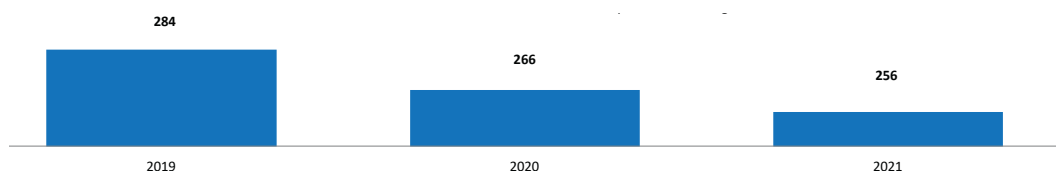
Grafiek 19: Ontwikkeling aantal huishoudens met een Participatiewet-uitkering

Bovenstaande grafiek gaat alleen over de Participatiewet-uitkeringen: 250 huishoudens in december 2021. Daar komen nog 13 huishoudens bij met een uitkering op grond van de Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers (IOAW) en 3 huishoudens met een uitkering op grond van de Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ). In totaal kregen eind 2020 dus 266 huishoudens in Losser een uitkering van de gemeente Losser.

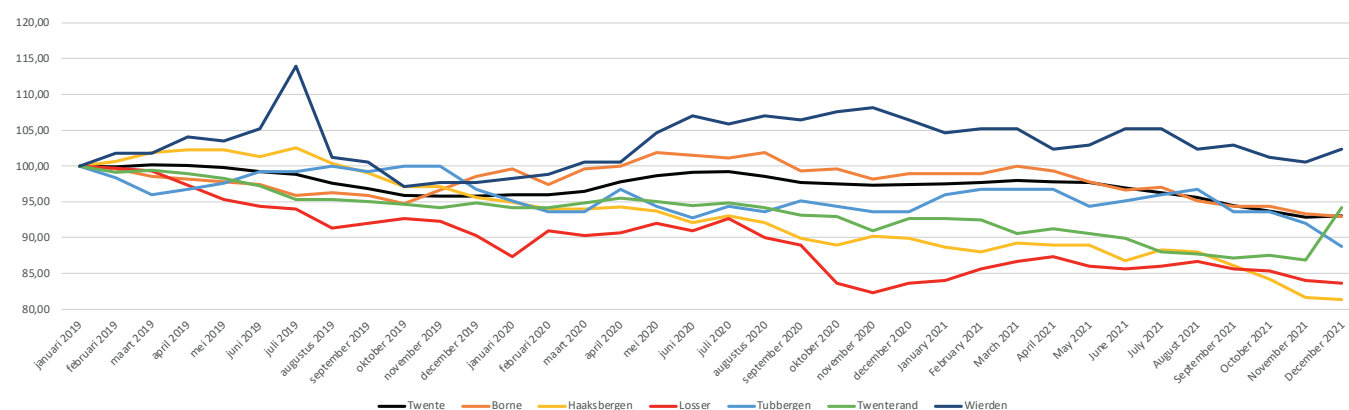
Behalve het aantal huishoudens met een Participatiewet-uitkering aan het einde van de maand, zegt vooral het gemiddeld aantal uitkeringen per jaar iets over de kosten die hiermee gemoeid zijn (grafiek 20) voor het gemiddeld aantal huishoudens met een Participatiewet-uitkering in 2019, 2020 en 2021. De daling in het jaar 2021 is met bijna 4% lager dan de daling in het jaar 2020, die in dat jaar nog ruim 6% was.

Grafiek 20: Gemiddeld aantal huishoudens met een Participatiewet-uitkering

Als we de ontwikkeling van het uitkeringsbestand vergelijken met qua omvang vergelijkbare gemeenten in Twente, dan zien we dat Losser ook in 2021 t.o.v. het startpunt januari 2019 (index 100) nog steeds een relatief grote daling kent door deskundige en intensieve begeleiding en doelgerichte activering (grafiek 21).

Grafiek 21: Ontwikkeling uitkeringsbestand

1.2 Verdeling over leeftijden

De Participatiewet-uitkeringen zijn niet evenwichtig verdeeld wat leeftijd betreft. De meeste uitkeringsgerechtigden bevinden zich, net als vorig jaar, in de groepen 27-44 jaar en 45-64 jaar. De verdeling is vrijwel hetzelfde als in voorgaande jaren (tabel 6).

Tabel 6: Aantal uitkeringen per leeftijdsgroep

Aantal uitkeringen Participatiewet	December 2020	December 2021
Aantal huishoudens in de PW < 21	2	7
Aantal huishoudens in de PW 21 -27	20	18
Aantal huishoudens in de PW 27 - 44	72	76
Aantal huishoudens in de PW 45 - 64	149	143
Aantal huishoudens in de PW 65+	7	6
TOTAAL	250	250

1.3 Verdeling over dorpskernen

De verdeling over de verschillende dorpskernen is niet evenredig. In verhouding heeft Overdinkel veel uitkeringsgerechtigden (tabel 7). Daarom is ervoor gekozen de cliënten in Overdinkel blijvend extra intensief te blijven begeleiden vanuit het Kulturhus Overdinkel. Dit onderwerp nemen we verder mee in de kerngerichte aanpak van Overdinkel. Het aantal huishoudens met een uitkering is overigens in bijna alle kernen vrijwel hetzelfde gebleven.

Tabel 7: Aantal uitkeringen, verdeling over de dorpskernen

Aantal huishoudens met een uitkering Participatiewet per dorpskern	December 2020		December 2021	
	aantal	% van het totaal aantal huishoudens	aantal	% van het totaal aantal huishoudens
Losser	155	2,7%	154	2,7%
Glane/Beuningen	7	1,3%	8	1,5%
Overdinkel	78	4,5%	81	4,7%
De Lutte	10	0,7%	7	0,5%
totaal	250	2,7%	250	2,7%

Paragraaf 2: Instroom en uitstroom Participatiewet

2.1 Instroom mensen met een arbeidsbeperking stijgt

Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de ondersteuning van mensen met een arbeidsbeperking (doelgroepenregister) naar werk. Alleen volledig arbeidsongeschikte jeugdigen kunnen nog een uitkering op grond van de Wajong aanvragen bij het UWV. De toelating hiertoe is streng.

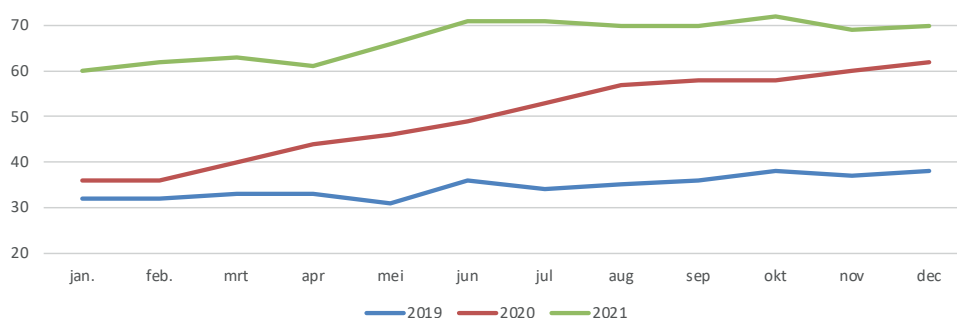
De instroom in de WSW is met ingang van 1 januari 2015 stopgezet. Er zijn wel enkele plaatsen "nieuw beschut werk" beschikbaar, voor mensen met zeer weinig verdien capaciteit. De getalsmatige omvang van nieuw beschut werk is op den duur ongeveer één derde van de voormalige WSW, hiervoor komen jaarlijks maar een zeer beperkt aantal mensen in aanmerking. Eind 2021 hadden in Losser 7 personen een nieuw beschut werkplek voor gemiddeld 28 uur/week. Er zijn nog een aantal personen in traject die mogelijk in aanmerking komen voor nieuw beschut, maar het aantal door het Rijk toegekende plekken (met de daarbij behorende extra begeleidingsmiddelen) is niet toereikend. Voor de invulling van nieuw beschut werk is de gemeente verantwoordelijk.

Dit betekent dat de gemeente zich moet inspannen om het gros van de arbeidsgehandicapten te ondersteunen bij het vinden van betaald werk bij reguliere werkgevers. In veel gevallen met inzet van een loonkostensubsidie en/of een jobcoach of andere aanpassingen op de werkplek. Jaarlijks hebben wij te maken met een instroom van 8 tot 10 personen met een arbeidshandicap, veel daarvan zijn schoolverlaters van het speciaal- en praktijkonderwijs. Om de loonwaarde van deze werknemers te ontwikkelen, waardoor de loonkostensubsidie lager wordt, en om de plaatsingen duurzaam te laten zijn, is intensieve begeleiding nodig.

De gemeente is bovendien verantwoordelijk voor de re-integratie van werknemers binnen het doelgroepenregister, die ziek uit dienst gaan bij het einde van hun contract en vallen onder de doelgroep banenafpraak. Hierdoor worden de werkgevers, die deze mensen in dienst nemen, ontzorgd, wat de drempel om mensen in dienst te nemen verlaagt. Dit brengt wel extra werk met zich mee voor de gemeente die voor deze werkgevers de "Wet verbetering poortwachter" uitvoert. In 2021 zijn op deze wijze ongeveer 4 cliënten door de gemeente begeleid. Voor de werkgevers geldt ook een no-risk polis, zodat de werkgever bij uitval van de werknemer door ziekte, het loon niet hoeft door te betalen.

Het aantal personen dat met een loonkostensubsidie van de gemeente Losser aan het werk is, is in 2021 gestegen van 60 in januari, naar 70 eind december. Zie grafiek 22.

Grafiek 22: Aantal cliënten met loonkostensubsidie

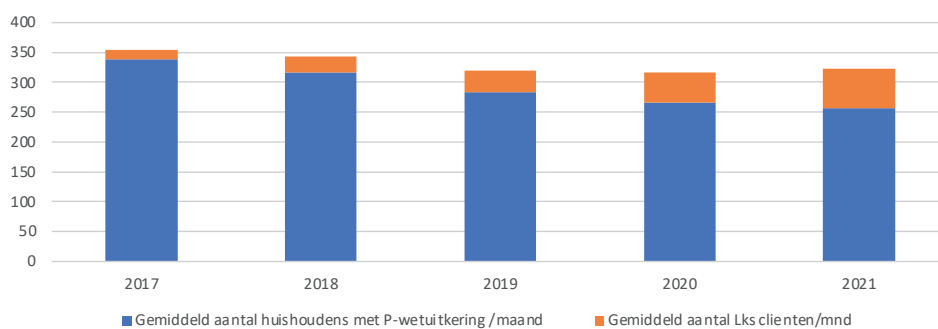

Toename van het aantal personen met een loonkostensubsidie is een goede ontwikkeling, want het betekent dat meer arbeidsgehandicapten bij een reguliere werkgever aan het werk zijn en (in ieder geval een deel van) hun eigen inkomen verdienen. Het gaat hier soms om personen die vanuit een uitkering komen, maar het kan ook gaan om schoolverlaters, vooral van het Voortgezet speciaal- en praktijkonderwijs. Bij hen wordt instroom in de uitkering op deze manier voorkomen.

De stijging van het aantal mensen met een loonkostensubsidie zal door blijven gaan in de toekomst, omdat de loonkosten-subsidie door kan lopen tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Pas als de eerste werknemers met een loonkostensubsidie uit dienst gaan door pensionering, zal deze ontwikkeling afvlakken. Dat is dus pas over ongeveer 43 jaar, mede afhankelijk van de ontwikkeling van de pensioenleeftijd. Hierdoor zal de groep mensen met een arbeidshandicap een steeds groter deel van het "bestand" binnen de Participatiewet uitmaken, op den duur zeker de helft.

Vanaf 2021 is dan ook voor het eerst een stijging te zien van het "totale" gemeentelijke bestand (grafiek 23) Deze stijging zal zich doorzetten.

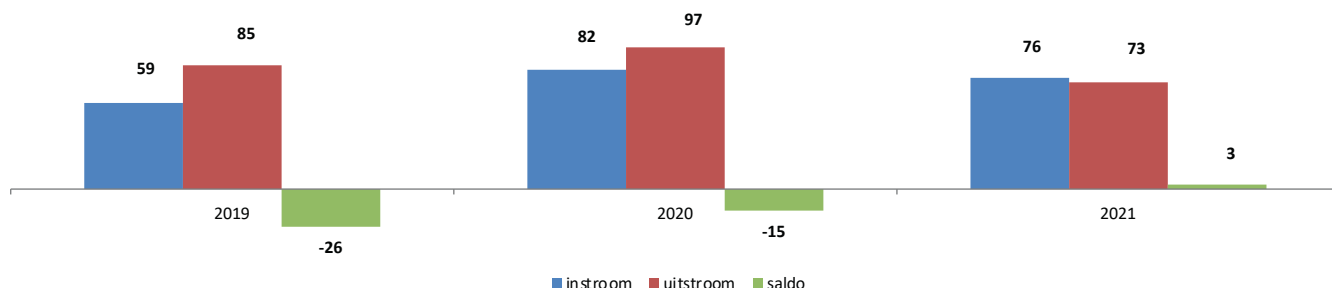
Grafiek 23: Uitkeringen Participatiewet en loonkostensubsidie (gemiddeld aantal/maand)

2.2 In en uitstroom Participatiewet-uitkeringen

Te zien is dat in 2021 de totale dynamiek in het uitkeringsbestand iets is afgenomen ten opzichte van 2020 (grafiek 24). Er is minder instroom geweest, en ook iets minder uitstroom. De uitstroom was iets lager dan de instroom. Per saldo is het aantal huishoudens met een Participatiewetuitkering tussen begin januari en eind december gelijk gebleven.

Grafiek 24: In- en Uitstroom uitkering Participatiewet

Door deze verminderde dynamiek blijft een groep over die gemiddeld een hogere leeftijd heeft en al langer een uitkering krijgt (tabel 8). De gemiddelde duur in de uitkering is in 2021 nog verder toegenomen van 5,7 jaar in 2020 naar 6 jaar in 2021. Bij de groep van 45 jaar tot AOW leeftijd is dit nog sterker het geval: zij hebben een gemiddelde uitkeringsduur van 7,6 jaar in 2020 en 8,3 jaar in 2021.

Tabel 8: Leeftijdsgroepen: aandeel en gemiddelde tijd in de bijstand

Leeftijdscategorie	Aandeel leeftijdsgroep [%]		Gemiddelde tijd in bijstand [jaar]	
	2020	2021	2020	2021
18-26	9	10	1,4	1,1
27-44	29	30	3,2	3,3
45-AOW leeftijd	62	60	7,6	8,3
Totale groep	100	100	5,7	6,0

Een deel van de uitkeringsgerechtigden hebben al inkomsten, soms uit arbeid, en hebben een aanvullende uitkering. In 2021 hadden 67 personen inkomsten uit arbeid (tabel 9). De jaarinkomsten uit arbeid en/of overige inkomsten liggen gemiddeld rond de €4.700,- per jaar. Medische klachten en/of persoonlijke omstandigheden, waardoor mensen niet in staat zijn om full-time te werken, liggen vaak ten grondslag aan het beperkte inkomen. Dit betekent dat deze uitkeringsgerechtigden voor een deel van hun inkomen aangewezen blijven op een uitkering tenzij hun situatie verandert.

Tabel 9: Inkomsten, aantallen en gemiddeld bedrag

	2020	2021
Aantal cliënten met inkomsten uit arbeid	85	67
Gemiddelde inkomsten uit arbeid	€2.971	€3.838
Aantal cliënten met overige inkomsten	70	61
Gemiddelde inkomsten, overig	€3.394	€4.214
Totaal aantal cliënten met inkomsten	134	112
Gemiddelde inkomsten TOTAAL incl VT	€3.752	€4.747

2.3 Poortwachtersfunctie: directe bemiddeling naar werk

Een belangrijk onderdeel van het activeringsbeleid is de poortwachtersfunctie. Het doel is om mensen zo zelfstandig mogelijk te houden hiertoe wordt indien mogelijk direct bemiddeld naar betaald werk. Er is sprake van een duidelijke stijging van het aantal aanvragen levensonderhoud (dat wil zeggen aanvragen voor een Participatiewet-uitkering). In 2020 waren er 111 aanvragen levensonderhoud en zijn 28 cliënten direct doorgeleid naar werk. In 2021 waren er 97 aanvragen levensonderhoud, daarvan zijn er 22 direct doorgeleid naar werk. Hiermee wordt dus ongeveer een kwart van de instroom in de uitkering voorkomen.

Daarbij komt dan nog het in paragraaf 2.1 genoemde beleid om schoolverlaters vanuit het VSO/Pro onderwijs zoveel mogelijk op te vangen direct of zelfs vóór zij hun school verlaten, zodat zij aansluitend aan school aan het werk kunnen, vaak met een loonkostensubsidie. Ook dit voorkomt instroom in de uitkering. Een belangrijke meerwaarde van de poortwachtersfunctie is het lokale en regionale netwerk met werkgevers en de nauwe contacten met de integraal consultants, die de werkzoekenden begeleiden. Losser werkt verder nauw samen met het UWV en regiogemeenten via het Werkplein Twente. Ook wordt bij de aanvraag gekeken of er voorliggende voorzieningen zijn, waardoor er geen Participatiewet-uitkering aangevraagd hoeft te worden.

Een ander effect van het integraal werken binnen het Sociaal Domein is dat er steeds meer personen begeleid worden naar werk na verwijzing door collega-consulenten. Deze groep bestond in 2021 uit 21 personen. Deze personen hebben geen recht op uitkering, maar vallen wel onder de verantwoordelijkheid van de gemeente voor wat betreft ondersteuning bij re-integratie. Het vinden van betaald werk heeft daarbij in het algemeen een gunstig effect op het welbevinden van mensen en voorkomt daarmee zorgkosten.

2.4 Inzet trajectbegeleiders: uitstroom naar betaald werk en activering

De integraal consultants roepen uitkeringsgerechtigden regelmatig op, ondersteunen de werkzoekenden en zetten waar nodig instrumenten in die bijdragen aan het vinden van werk, zoals FC Noaber, Servicebedrijf, diagnosetrajecten, nieuw beschut (o.a. bij Larcom), dagbesteding in samenwerking met Wmo 2015, het Taalpunt, ROC of het regelen van randvoorwaarden om aan het werk te kunnen. Eind 2019/begin 2020 heeft, in nauw overleg met de gemeente, het Enschedese bedrijf Confidencus een locatie geopend in Losser. Op deze locatie werken ongeveer 20 personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, die aangewezen zijn op zittend werk. De werkgever ontvangt voor deze mensen een loonkostensubsidie van de gemeente, afhankelijk van de loonwaarde van de werknemers. Voor deze werknemers wordt jobcoaching ingezet.

Bij de bemiddeling naar betaald werk speelt de accountmanager werk een belangrijke rol, door een goed (lokaal en regionaal) netwerk van werkgevers en een intensieve samenwerking met het Werkplein Twente. Wanneer bemiddeling naar werk niet mogelijk is worden uitkeringsgerechtigden gevraagd deel te nemen aan een ander participatietraject, b.v. vrijwilligerswerk. Waar nodig worden sancties opgelegd wanneer uitkeringsgerechtigden niet meewerken aan hun traject.

De totale uitstroom vanuit de Participatiewetuitkeringen is iets afgenomen, van 97 in 2020 naar 73 in 2021. Het percentage uitstroom naar betaald werk is in 2021 ook iets afgenomen naar 35% (28 personen, inclusief IOAW/IOAZ) maar blijft nog steeds de grootste reden van uitstroom (tabel 10).

Tabel 10: Uitstroom naar werk

	2020	2021
Totale uitstroom (PW/IOAW/IOAZ)	105	80
Dienstbetrekking of zelfstandig bedrijf	54	28
% van de totale uitstroom	51,4%	35,0%

Paragraaf 3: Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen (Bbz)

Zelfstandigen kunnen in (tijdelijke) financiële problemen komen die het voortbestaan van hun bedrijf bedreigen. In bepaalde gevallen kunnen zij dan een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz). Omdat het hierbij gaat om specialistische hulp voor een relatief kleine groep, waarbij het bovendien belangrijk is goed zicht te hebben op de bedrijfsvoering van de ondernemers, heeft de gemeente Losser de uitvoering van deze taak (evenals vrijwel alle Twentse en Achterhoekse gemeenten) uitbesteed aan de Regionale Organisatie voor Zelfstandigen (ROZ). Naast het verstrekken van uitkeringen in het kader van de BBZ-regeling geeft het ROZ ondernemersadvies en doet de schuldhulpverlening voor ondernemers.

3.1 Bbz: aanvragen inkomensaanvulling en krediet

Er was in 2021 slechts 1 verzoek voor inkomensaanvulling net als in 2020. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de Tozo regeling (Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers), één van de regelingen die in 2020 en 2021 zijn ingezet om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen (tabel 11). Over deze dienstverlening is een aparte paragraaf opgenomen (3.5)

Tabel 11: Bbz/ROZ

Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (ROZ)	2020	2021
Aanvragen inkomensaanvulling	1	1
Ondernemersadvies	12	12
Intakes startersadvies	7	11

3.2 Ondernemersadvies

Voor ondernemersadvies kunnen bestaande ondernemers een beroep op ROZ doen voor advies of financiële hulp in het kader van de Bbz en/of aanverwante ondernemersregelingen en projecten. In 2021 bedroeg de klantenportefeuille 12, gelijk aan het aantal in 2020 (tabel 13).

3.3 Startersadvies

In 2021 hebben zich vanuit Losser 11 personen bij het ROZ gemeld (2020: 7), die zich oriënteerden op de start van een bedrijf. Waarvan 6 personen vanuit de Participatiewet of WW.

3.4 Schuldhulpverlening

Het ROZ verzorgt ook de schuldhulpverlening voor ondernemers en ex-ondernemers. Gericht op het in de lucht houden van in potentie goede bedrijven en om persoonlijke faillissementen en grote financiële drama's te voorkomen.

3.5 Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers (Tozo)

Het jaar 2021 was net als 2020 een heel bijzonder jaar voor het ROZ omdat zij de Tozo regeling hebben uitgevoerd voor de 17 gemeenten in Twente en de Achterhoek. De Tozo is een versoepeling van de Bbz-regeling en kent twee mogelijkheden: een inkomensaanvulling tot het sociaal minimum en een bedrijfskrediet van maximaal € 10.157. Dit betekende een zeer forse uitbreiding van taken voor het ROZ, die goed is opgevangen door het ROZ. Ook gemeenten, waaronder Losser, hebben met personele ingezet bijgedragen aan de uitvoering van deze regeling (tabel 12). Gegevens van de diverse opeenvolgende Tozo regelingen staan weergegeven in op de volgende pagina's staande factsheets uit het ROZ het jaarverslag.

Tabel 12: Tozo-regeling

Aantallen 2021 Tozo Losser	Tozo 3	Tozo 4	Tozo 5
Aantal unieke ondernemers	128	63	42
Aanvragen inkomensaanvulling	152	66	43
• waarvan toegekend	140 (92%)	62 (94%)	38 (88%)
• waarvan afgewezen	11	4	5
• waarvan ingetrokken	1	0	0
Totaalbedrag (netto)	€599.665	€187.452	€112.858
Aanvragen krediet	17	0	3
• waarvan toegekend	15 (88%)	-	2 (67%)
• waarvan afgewezen	2	-	1
• waarvan ingetrokken	0	-	0
Totaalbedrag	€121.227	-	€12.157

Feiten & cijfers

Tozo 3

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Gemeente
Losser

Totaal aanvragen

152 Inkomensaanvullingen (92% toegekend)
17 Kredieten (88% toegekend)

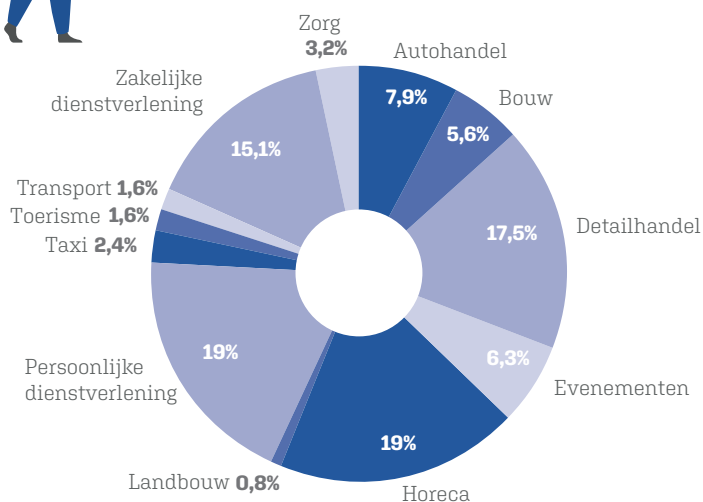
Totaal ondernemers

128 ondernemers deden in totaal een beroep op Tozo 3. Eén ondernemer kan meerdere aanvragen hebben gedaan.

Branches

Uit welke branches zijn de aanvragers afkomstig?

Totaal bedrag

Wat is verstrekt door ROZ bij Tozo 3 (exclusief premies)?

Inkomensaanvullingen: **€ 599.665**
Kredieten: **€ 121.227**

Gemeente Losser

Feiten & cijfers

Tozo 4

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Gemeente
Losser

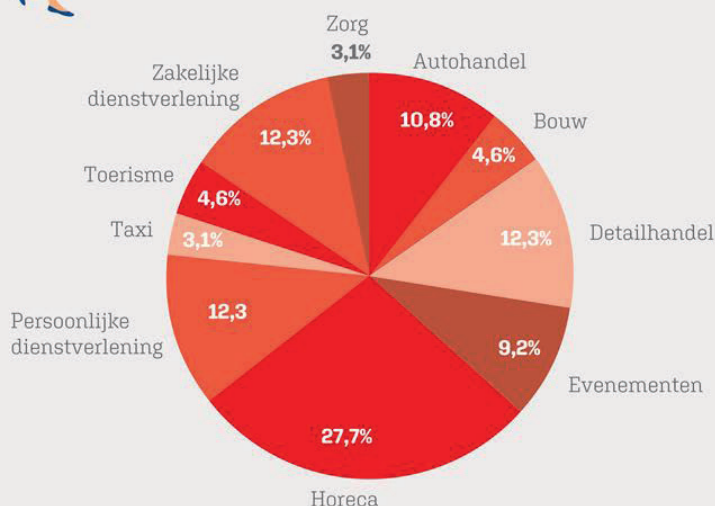
Totaal aanvragen

66 Inkomensaanvullingen (94% toegekend)
0 Kredieten (- toegekend)

Branches

Uit welke branches zijn de aanvragers afkomstig?

Totaal ondernemers

63 ondernemers deden in totaal een beroep op Tozo 4. Eén ondernemer kan meerdere aanvragen hebben gedaan.

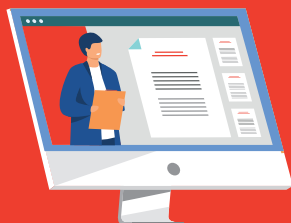
Totaal bedrag

Wat is verstrekt door ROZ bij Tozo 4 (exclusief premies)?

Inkomensaanvullingen: **€ 184.255**
Kredieten: **€ -**

Gemeente Losser

Feiten & cijfers

Tozo 5

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers

Gemeente
Losser

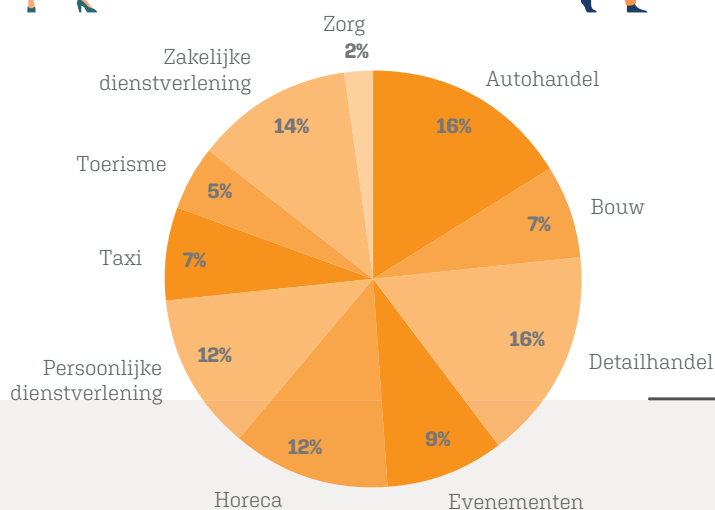
Totaal aanvragen

43 Inkomensaanvullingen (88% toegekend)
3 Kredieten (67% toegekend)

Branches

Uit welke branches zijn de aanvragers afkomstig?

Totaal ondernemers

42 ondernemers deden in totaal een beroep op Tozo 5. Eén ondernemer kan meerdere aanvragen hebben gedaan.

Totaal bedrag

Wat is verstrekt door ROZ bij Tozo 5 (exclusief premies)?

Inkomensaanvullingen: € 112.858
Kredieten: € 12.157

Gemeente Losser

Paragraaf 4: Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

De uitvoering van de WSW is onder de naam “Werken in Losser” ondergebracht binnen Team Bedrijfsbureau. De noodzakelijke HR-ondersteuning alsook de uitvoering van beschut werken is uitbesteed aan een externe partij, Larcom BV. Een overzicht van het aantal WSW-werknemers per primo januari 2021 en ultimo december 2021 is te zien in onderstaande tabel. Sinds 2018 is er een kanteling en worden er geen algemene middelen meer toegevoegd aan het BUIG budget of een vangnet uitkering aangevraagd. Noodzaak blijft om deze ontwikkelingen goed in de gaten te houden.

Tabel 13: Overzicht WSW-werknemers

	Aantal personen ultimo dec 2020	Aantal personen ultimo dec 2021
Beschut	34	24
Servicebedrijf	40	34
Detachering	34	43
Totaal	108	101
Begeleid werken	6	6
Totaal	114	107

Ultimo 2021 zijn er nog 101 personen werkzaam met een WSW-dienstverband bij de gemeente Losser. Daarnaast zijn er 6 personen die begeleid werken, dat wil zeggen dat zij een arbeidsovereenkomst hebben bij een reguliere werkgever (die daarvoor een loonkostensubsidie ontvangt). Van de in totaal 107 WSW-ers binnen de gemeente Losser zijn er dus 83 die middels detachering danwel begeleid werken werkzaam zijn in een reguliere werkomgeving, dat is 77% van de totale WSW-populatie!

In 2021 hebben we een verloop gekend van zeven personen (over 2020 noteerden we een verloop van achttien). De belangrijkste reden daarvoor is pensionering. Het forse personele verloop bemoeilijkt het aanzienlijk om vrijvallende detacheringsplaatsen vanuit diezelfde Wsw-populatie kwalitatief weer goed in te vullen. De populatie vergrijsst sterk, de beperkingen nemen toe. Ondanks deze trend is en blijft de focus gericht op het vinden van passende werkplekken. In een aantal gevallen brengt dat met zich mee dat er geen of weinig inleenvergoeding kan worden afgesproken. Daar staat dan in ieder geval tegenover dat er geen werkplekkosten voor beschut werken meer zijn verschuldigd.

Over heel 2021 is een specifiek programma gecontinueerd om de vitaliteit en duurzame inzetbaarheid van de Wsw-werknemers te beïnvloeden. Dit programma, onder de naam “Smaakmakers”, kenmerkt zich door het aanbod van trajecten met individuele coachingsmomenten. Parallel aan dit aanbod zijn er zogenaamde “inzetproat”-gesprekken gevoerd. Een gespreksvorm waarin vitaliteit en duurzame inzetbaarheid centraal staat.

Paragraaf 5: Financieel (exclusief WSW)

Net als in 2020 houdt Losser ook in 2021 een fors bedrag over ten opzichte van de Bundeling uitkering inkomensvoorziening gemeente (BUIG uitkering) die wij van het Rijk ontvangen om de uitkeringen van te betalen (tabel 14). Het overschot is wel bijna gehalveerd t.o.v. 2020, wat er mogelijk op duidt dat het Rijk een betere inschatting heeft gemaakt van de landelijke kosten en het verdeelmodel steeds beter wordt.

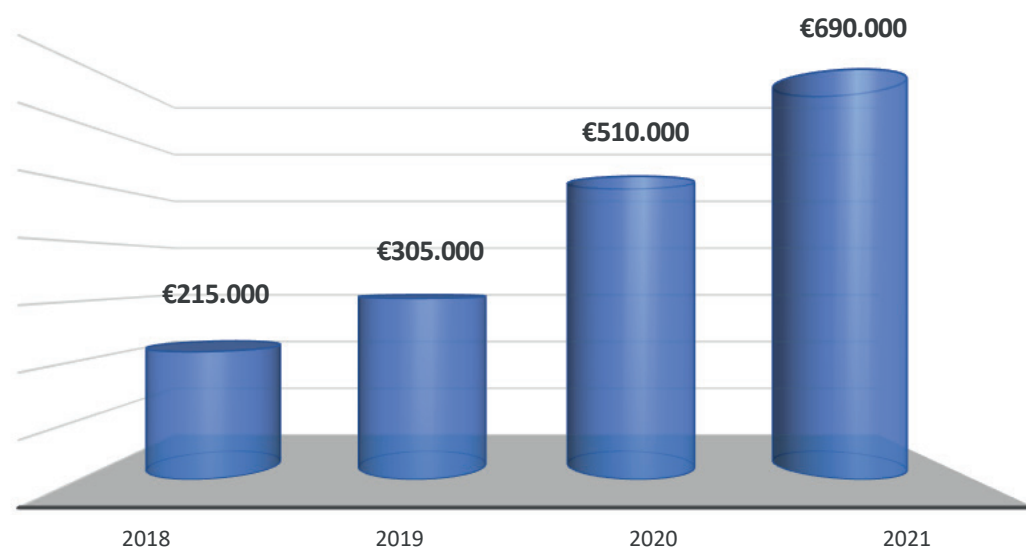
Tabel 14: Netto lasten versus toegekende budgetten BUIG

	2019	2020	2021
BUIG toegekend budget	€ 4.959.795	€ 5.185.044	€ 4.726.747
Netto lasten	€ 4.527.668	€ 4.425.344	€ 4.421.150
Vershil	€ 432.127	€ 759.700	€ 305.597

De gemeente heeft bij een eventueel tekort een eigen risico van 7,5% en kan pas een aanvraag doen voor een incidentele aanvullende uitkering als het tekort ook over de voorgaande drie jaren samen meer is dan 7,5% het budget van het jaar waarover de aanvraag gedaan wordt.

De uitgaven voor loonkostensubsidies zijn toegenomen (grafiek 25). Dit zien wij als een investering in de toekomst. Werkgevers krijgen de verminderde loonwaarde vergoed via een loonkostensubsidie tot aan het minimumloon. Daardoor zijn de kosten van een loonkostensubsidie vrijwel altijd lager dan een uitkering. Vanaf 2022 is de hoogte van het budget afhankelijk van de gerealiseerde inzet van loonkostensubsidie uit het vorige jaar: het kabinet wil hiermee de toepassing van loonkostensubsidies verder stimuleren.

Grafiek 25: uitgaven loonkostensubsidie

Pilots

Het sociaal domein heeft in 2021 een innovatieplan opgesteld. In het Innovatieplan sociaal domein zitten pilots uit het hele sociaal domein, alsmede pilots die het sociaal domein raken. Denk hierbij aan thema's als algemene voorzieningen of extra ondersteuning in het onderwijs. Bij de formulering en keuze van de pilots is gekeken naar regionale en landelijke ontwikkelingen en voorbeelden. Binnen de gemeente Losser willen we aan de voorkant ondersteuning bieden, vanuit onze visie op normaliseren (zo min mogelijk medicaliseren maar inzetten op het versterken van de leefomgeving) vandaar dat we middels deze pilots onderzoeken wat het beste werk binnen de Losserse samenleving. Elke pilot wordt tijdens en na de pilotperiode gemonitord op financieel en maatschappelijk rendement om tijdig over doorgang, bijsturing of beëindiging te kunnen beslissen. In de lokale monitors sociaal domein en de factsheets sociaal domein wordt deze monitoring vastgelegd. Door Covid-19 zijn veel pilots later gestart dan gepland.

De pilots worden meestal betaald vanuit de reserve sociaal domein, sommigen worden betaald uit andere middelen zoals het Nationaal Programma voor Onderwijs en de Menzis.

Pilot 1: Sportcoach bij verenigingen

Het doel van de pilot Sportcoach is om het verenigingsleven actief te betrekken bij het preventief werken binnen onze gemeente. De sportcoach signaleert samen met ouders en trainers vroegtijdig vraagstukken, waarbij de sportcoach (direct) begeleiding kan bieden. Deze pilot komt voort uit het eerdere plan 'Van inzicht naar actie' uit 2017. Eind 2019 heeft desbetreffende sportcoach een andere dienstbetrekking gevonden waardoor de pilot stagneerde; deze pilot werd destijds zeer positief ontvangen door alle betrokkenen; dit heeft ons doen besluiten deze pilot opnieuw op te nemen in het Innovatieplan Sociaal Domein 2021-2024. Begin 2021 is er een nieuwe sportcoach gevonden. De nieuwe sportcoach is bij de start van het nieuwe seizoen '21- '22 begonnen. Helaas kregen we eind december 2021 bericht dat (ook) hij zijn dienstbetrekking wilde beëindigen vanwege privéomstandigheden. In 2022 gaan we opnieuw op zoek naar een sportcoach, het belang van continuïteit zal hierbij bovenaan staan.

Pilot 2: Jouw ingebrachte mentor (JIM)

De JIM-aanpak is een methodiek met een informele mentor die complexe situaties binnen gezinnen kan doorbreken. De JIM wordt gepositioneerd als ambassadeur en maatje van de jeugdige. Het is een methodiek die helpt professionele en niet-professionele hulp te combineren voor een optimaal en duurzaam resultaat. Het eigen netwerk wordt als uitgangspunt gebruikt. Uit de evaluatie eind 2021 blijkt dat het toepassen van de JIM-aanpak geen doel is maar een handig instrument. Dat methodiek in 2021 op maat, bij ongeveer 9 jeugdigen is toegepast. Dat de vraagstukken uiteenlopen van complexe zorg tot ondersteuning bij verzuim en dat de methodiek beter aansluit bij de werkwijze vanuit de Wmo en Jeugdwet dan bij de Participatiewet. Dit heeft te maken met wetbepalingen, regels en leeftijdscategorie waar de Participatiewet zich op richt. In 2022 willen we alle integraal consultants de basisprincipes van de JIM-aanpak meegeven. De huidige aanspreekpunten zullen aanjager blijven/voor borging zorgen. In 2022 gaan we deze pilot borgen.

Pilot 3: Consulent 18-/18+

De consulent 18-/18+ is ontstaan doordat er geen vlotte overgang naar vervolgzorg werd ervaren door jeugdigen op het moment dat ze 18 jaar werden (door de verschillende wet- en regelgevingen); hierdoor kwam de continuïteit van de geboden ondersteuning onder spanning te staan. In 2021 ging dit binnen Losser om 19 jeugdigen met ondersteuning in de leeftijdscategorie van 16-18 jaar, zij zijn allen in beeld bij de consulent 18-/18+. Bij 14 van de 19 jeugdigen is, conform de pilot, een toekomstvisie besproken i.v.m. problematiek over meerdere leefgebieden (bijv. opleiding, werk, financiën en zelfstandig wonen); omdat de overgang van 18- naar 18+ juist dan een struikelblok kan vormen. Jeugdigen met een verblijfsindicatie vanuit de Jeugdwet, komen na hun 18e jaar in principe weer bij hun ouders wonen tenzij ze in aanmerking komen voor een beschermde woonomgeving/ 24 uren zorg (CIMOT of WLZ) echter hebben we te maken met een forse wachtlijstproblematiek. De 18-/18+ consulent is bij dit soort casussen veelvuldig geraadpleegd en heeft veel betekend in het contact met andere betrokken organisaties, zoals zorgverzekering Menzis, waardoor verzoeken vanuit de JGGZ-aanbieders (voor verlengde jeugdzorg) via de zorgverzekeringswet ingezet/betaald konden worden. De pilot is in november positief geëvalueerd door jeugdigen, ouders en consultants. Allen zijn erg gebaat bij de expertise en inzet van de 18-/18+ consulent bij dit soort casussen. In 2022 gaan we deze pilot borgen.

Pilot 4: Tijdig een passende woonplek vinden voor (dakloze) jeugdigen die het 18de levensjaar naderen en tussen wal en schip dreigen te vallen

Jeugdigen met een verblijfsindicatie vanuit de Jeugdwet, komen na hun 18e jaar in principe weer bij hun ouders wonen tenzij ze in aanmerking komen voor een beschermde woonomgeving/ 24 uren zorg (CIMOT of WLZ). In een aantal gevallen is het zelfstandig wonen al dan niet met begeleiding een beter passende oplossing voor de jeugdige dan het wonen bij zijn/haar ouders. Het vinden van een geschikte (betaalbare) woning is echter een groot probleem, de gemeente Losser kent immers geen/nauwelijks kamer verhuur. Middels deze pilot willen we samen met Domijn onderzoeken of we een geschikte woning kunnen vinden en deze passend kunnen maken, zodat we deze jongeren kunnen ondersteunen in hun zelfredzaamheid. In 2021 zijn we gestart met een inventarisatie naar de mogelijkheden. Hiervoor hebben we gesprekken gevoerd met de woningcorporatie en Woonstap. We zijn nog niet gekomen tot een passende woonplek.

Pilot 5: Uitzetten FC Noaberdeal Losser naar andere verenigingen/ Twents Carmel College

Fc Noaber Deal Losser is een project om het vrijwilligerswerk bij verenigingen onder jeugdigen te stimuleren en jeugdigen de talenten te laten ontdekken in een traject binnen de maatschappelijke diensttijd (MDT). Hiervoor wordt een Fc Noaber Team Losser geformeerd, die vervolgens het project verder uitrolt, uitvoert en managet onder supervisie van een jongerenwerker. Dit kunnen allerlei verschillende soorten projecten zijn. Op basis van deze evaluatie zal het vervolg bepaald worden. In 2021 hebben 30 jongeren uit de gemeente Losser meegedaan aan de FC Noaber Deal Light. Zij hebben ondersteuning verleend bij sportactiviteiten, zomeractiviteiten en hebben een muzikaal optreden gegeven bij de Zorggroep St.Maarten. De FC Noaber Deal Light hebben we in samenwerking opgezet met het Twents Carmel College, Jongerenwerk, Buurtsportcoaches. De jongeren die hebben deelgenomen aan de activiteiten van Fc Noaber Deal Light waren zeer positief. Vooral omdat alle bijbaantjes door de Corona-maatregelen stil kwamen te liggen was dit een mooi alternatief om iets te leren en ook een zakcentje te kunnen verdienen. Het project heeft een doorlooptijd van twee jaar. In juli 2022 vindt de eerste tussentijdse evaluatie plaats m.b.t. de 50 (gerealiseerde) plekken binnen de FC Noaber Deal.

Pilot 6: Gezondheidskrant

In 2021 zijn we gestart met de voorbereidingen van de gezondheidskrant. In mei 2022 brengt de gemeente Losser een informatiekraant over het sociaal domein uit om inwoners te informeren over hoe de zorg en ondersteuning in Losser is georganiseerd en waar zij terecht kunnen met vragen.

Pilot 7: Jeugdparticipatie bij lokale vraagstukken

In het coalitieakkoord van 2018-2022 wordt nadrukkelijk gesproken over 'Samen(werken) met inwoners'. In het verlengde hiervan wordt de meerwaarde van jeugdigen/ ervaringsdeskundigen bij de inzet van beleid en activiteiten benadrukt door de uitvoering. In 2021 is onderzocht hoe we gebruik kunnen maken van ervaringsdeskundigen voor inbreng en advies op relevante lokale vraagstukken en andersom: hoe we vraagstukken die spelen onder jeugdigen op kunnen halen. Eind 2021 was het eerste conceptplan rondom jeugdparticipatie gereed. Hierin is er aandacht voor de verschillende leeftijdscategorieën van de jeugdigen, de vindplaatsen, de benodigdheden en aandachtspunten voor succesvolle jeugdparticipatie en de borging ervan. In 2022 wordt dit conceptplan verder aangescherpt, verspreid onder de organisatie en verwachten we deze toe te kunnen passen bij een passend vraagstuk.

Pilot 8: Toegankelijkheid jeugd app-verkeer

In het integraal beleidsplan sociaal domein 2019 - 2022 wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het zo laagdrempelig en vraaggericht organiseren van de toegang. De integrale toegang van werk, inkomen, jeugd en zorg (wijz) is momenteel te bereiken via telefoon, per mail en middels een inloop. In 2021 is gestart met onderzoek of de contactmogelijkheden verder uitgebreid kunnen worden, bijvoorbeeld door Appcontact of een chatfunctie. De mogelijkheden, onder andere voor een chatfunctie, worden in 2022 verder onderzocht in de aanbesteding voor de (vaste) telefonie dienstverlening.

Pilot 9: Faciliteren vindbare informatie jeugdhulp voor jeugdigen

Deze pilot heeft raakvlak met pilot 3 consultant 18- / 18+. Er zijn meerdere apps op de markt om jeugdigen te ondersteunen bij het vinden van informatie over (jeugd)hulp en of het maken van keuzes. Een mooi voorbeeld daarvan is de app/web-site Kwikstart, deze is ontwikkeld door Kinderperspectief. Op 17 augustus 2021 is tijdens een persmoment de lokale pagina op Kwikstart gelanceerd samen met een jeugdige uit de gemeente Losser. Op www.kwikstart.nl/losser is lokale informatie opgenomen over de onderwerpen wonen, geldzaken, werk, school, gezondheid en hulp, verzekeren, 18 en dan en rechten en plichten. Het doel is om jeugdigen beter inzicht te geven in de regelzaken en om vanuit de gemeente Losser de (lokale) informatievoorziening voor hen te verbeteren. Maandelijks wordt op de sociale media van de gemeente Losser een filmpje of informatie geplaatst over Kwikstart. Op diverse locaties zijn posters van Kwikstart opgehangen. Eind 2021 is een ansichtkaart ontworpen met een QR-code naar de Kwikstart pagina. Deze ansichtkaarten worden jaarlijks aan het begin van elk jaar verstuurd naar de jeugdigen die dat jaar 18 jaar worden.

Pilot 10: Vraagbaak voor ouders van pubers

We constateerden een toename aan vragen 'over jeugdigen in de puberteit' en ontvingen signalen dat ouders te laat hulp gingen vragen (wanneer ze niet meer anders konden) en daardoor 'achter de feiten aan liepen'. In 2021 hebben we samen met onze netwerkpartners (GGD, Fundament, Wijkkracht, onderwijs) onderzocht of dit werd herkend bij de andere partijen. Deze toename aan (te late) hulpvragen leek voort te komen uit onvoldoende informatievoorziening. Waar kunnen ouders heen met hun vragen en bij wie moeten ze terecht met welke vraag? De onduidelijkheid blijkt ook bij mentoren in het onderwijs te spelen. Op basis van deze bevinding zijn we eind 2021 begonnen met het in kaart brengen van alle (lokale) activiteiten gericht op pubers en ouderondersteuning m.b.t. puberende jeugdigen. Er is namelijk meer dan genoeg (lokaal) georganiseerd. Deze informatie zijn we vervolgens gaan bundelen in folders; één folder voor de ouders en één folder voor de mentoren. In 2022 willen we de folders verder vorm gaan geven en verspreiden. Tevens willen we kijken naar andere plekken waar deze informatie logischerwijs hoort te staan. Hiermee hopen we in de behoefte te voorzien en een afname in vraag te zien dan wel dat ouders eerder om hulp gaan vragen.

Pilot 11: Het project Geboeid #Nofilter

Binnen het voortgezet onderwijs merken wij in toenemende mate dat leerlingen negatieve gevoelens ervaren. Deze gevoelens nemen soms ernstige vormen aan en blijven vaak onbesproken.

Er heerst veel onwetendheid bij leerlingen over dit thema en ze voelen zich alleen. Wij willen deze onderwerpen in de openbaarheid krijgen. Dit om openingen voor leerlingen te creëren om de zaken waar zij tegenaanlopen bespreekbaar te maken, te ervaren dat ze hier niet alleen in zijn, te weten dat ze uit deze gevoelens kunnen komen en dat hier hulp voor is.

Onderwijsinstellingen en (jeugd)zorg- en welzijnswerk en gemeente zoeken daarom naar een passende wijze om het sociaal-emotioneel welbevinden onder de aandacht te brengen en ondersteuning te bieden aan leerlingen. 'Geboeid' is ontstaan vanuit deze zoektocht. Door het inzetten van bijzondere optredens en kunstzinnige workshops tijdens speciale projectdagen binnen het voortgezet onderwijs in Twente, vragen we op een spraakmakende wijze aandacht voor deze thema's. We willen het taboe dat op het hebben van negatieve gevoelens ligt, doorbreken en deze gevoelens makkelijker bespreekbaar maken. De samenwerking tussen gemeenten, school, kunsteducatie en welzijnswerk binnen 'Geboeid' maakt dat de voorwaarden voor een duurzaam fundament worden gecreëerd.

Pilot 12: Voorliggende voorziening voor jeugdigen als dagopvang

In 2020 en de eerste helft van 2021 hebben we relatief veel dagopvangvoorzieningen afgegeven. Het gaat hierbij om jeugdigen - in de basisschoolleeftijd - die na school niet naar huis kunnen in verband met een onveilige of onstabiele thuissituatie. We hebben in 2021 onderzocht of we (na corona) een voorliggend alternatief kunnen opzetten. Daarbij wordt gedacht aan een voorziening waar zowel opvang, vermaak als (avond)eten wordt geboden, dichtbij en laagdrempelig, zonder een vooraf afgegeven indicatie. Een bureaustudie én een realitycheck laat zien dat er in onze gemeente voldoende unieke cliënten zijn om een dergelijke voorziening succesvol op te kunnen gaan zetten. Een projectgroep, waarin ook Fundament is betrokken, is van start gegaan om de implementatie (voorzien per april 2022) voor te bereiden.

Pilot 13: Opzetten van een platform voor eenzaamheid

In september is bij stichting Fundament het platform voor eenzaamheid van start gegaan. Wanneer iemand signalen van eenzaamheid opmerkt is het belangrijk dat naar die signalen gehandeld wordt, zodat er indien nodig een juiste doorverwijzing kan plaatsvinden. Op de website is informatie beschikbaar die geraadpleegd kan worden. In 2021 zijn signalen van eenzaamheid gemeld bij het platform. Dit is met name gedaan door inwoners die zichzelf eenzaam voelen. Deze inwoners zijn verder geholpen door ze door te verwijzen naar passende activiteiten. Daarnaast is op de website informatie beschikbaar die inwoners kunnen raadplegen als ze gevoelens van eenzaamheid ervaren. Deze pilot zal in 2022 geëvalueerd worden.

Pilot 14: Algemene voorziening voor volwassenen als dagopvang

In september is deze pilot gestart met een werkgroep. Er is een onderzoek uitgevoerd waaruit is gebleken dat er te weinig aanbod is voor ouderen die naar de dagbesteding willen. Het gaat hier om laagdrempelig ontmoeten. Door de toenemende vergrijzing neemt de vraag naar dit aanbod toe. In 2022 wordt er een implementatieplan geschreven voor de totstandkoming van deze algemene voorziening.

Pilot 15: Een duurzaam alternatief voor jeugdigen met dyslexie

In september is deze pilot gestart n.a.v. het hoge aantal kinderen dat in de gemeente Losser vanuit de Jeugdwet dyslexiezorg ontvangt. Dit aantal ligt ruim boven de verwachte aantallen. Voor deze pilot is er een werkgroep samengesteld en is er een onderzoeksverslag geschreven. Uit dit onderzoek blijkt dat er diverse preventieve mogelijkheden zijn om het aantal jeugdigen met dyslexiezorg vanuit de Jeugdwet te verminderen. Wat voor de gemeente Losser de meest geschikte mogelijkheid is wordt in 2022 onderzocht en uitgewerkt in een implementatieplan.

Pilot 16: Opzetten van een geriatrisch expertisecentrum

Pilot 16 en pilot 17 zijn onderdeel van het initiatief "Goede Zorg Dichtbij". Er is een initiatief ontwikkeld om goede en betaalbare zorg voor ouderen dichtbij te organiseren.

De beoogde doelen van dit initiatief zijn:

- Behandeling, zorg en welzijn dichtbij beschikbaar en bereikbaar houden voor inwoners.
- Behandeling, zorg en expertise samen verder ontwikkelen.
- Betere ketensamenwerking op ouderenzorg en -welzijn.

Het geriatrisch expertisecentrum heeft als doel de kwetsbare oudere cliënt zo goed en zo snel als mogelijk op complexe gezondheidsvraagstukken te adviseren; een behandelplan te starten of te onderzoeken hoe een behandeling succesvol kan worden aangepast. Een breed spectrum aan disciplines gaat samenwerken op één plek, van Wmo consulent tot specialist ouderengeneeskunde en van casemanager dementie tot revalidatiearts.

2021 stond in het teken van het voorbereiden en het creëren van de randvoorwaarden voor de start van het Geriatrisch expertisecentrum. De stuurgroep is voornemens om in het tweede kwartaal van 2022 met een klein aantal cliënten van start te gaan om ervaring op te doen met het concept.

Pilot 17: Opzetten van een innovatiegarage

De doelen van de innovatiegarage zijn:

- Ketenprocessen rondom oudere thuiswonende inwoners en hun mantelzorgers op inhoud verbeteren en slimmer organiseren
- Het huidige (preventieve) educatieaanbod voor oudere inwoners en hun mantelzorgers om vitaal oud te worden in Noordoost Twente is zichtbaar en toegankelijk voor de oudere inwoner, de mantelzorger en de professional.
- Er is onderzocht welk (preventief) educatieaanbod nog ontwikkeld moet worden.

In 2021 is de start van de innovatiegarage voorbereid. Er heeft een startbijeenkomst plaatsgevonden en er is een onafhankelijk ketenverbinder aangesteld. In 2022 zal hier verder uitwerking aan worden gegeven.

Pilot 18: Weerbaarheidstrainingen voor jeugdigen

Weerbaarheid van de jeugdige is de basis voor een goede psychische gezondheid en het maken van gezonde leefstijlkeuzes. Tot op heden wordt er voor deze jeugdigen veelal jeugd GGZ of een andere individuele voorziening ingezet om de weerbaarheid en daaruit voortkomende gedrags- en psychosociale problemen het hoofd te bieden. De gemeente Losser streeft er echter naar om te normaliseren, door in eigen leefomgeving preventief in te zetten kunnen we voorkomen dat jeugdigen een individuele voorziening nodig hebben. Daarvoor is in 2019 gestart met het opstellen van een plan rondom weerbaarheidstrainingen. Er waren omstandigheden waardoor dit plan toen geen doorgang kon hebben. Inmiddels is de situatie en de maatschappij dermate veranderd dat het plan is aangepast op de actualiteit. Er zijn in 2021 gesprekken gevoerd met onder andere de Sport Fabrik en het NIVM over de uitvoering van dit plan. Begin 2022 worden de laatste afspraken gemaakt, waarna de pilot in 2022 kan gaan draaien. In het laatste kwartaal van 2022 zal de pilot geëvalueerd worden en het vervolg worden bepaald.

Pilot 19: Digitaliseren voor en vroegschoolse educatie thuis

In de gemeente Losser is vanuit het onderwijsachterstandenbeleid het Ouderbetrokkenheidsprogramma VVE thuis inmiddels in alle kinderdagverblijven geïmplementeerd. Er is voor ouders en begeleiders een digitale omgeving beschikbaar: Spelend Leren Thuis Online. Voor ouders zijn daar Bereslimme boeken, de educatieve games Samenslim en Letters in Beweging, digitale praatplaten (Jiffy's avonturen) en liedjes/versjes/filmpjes te vinden. Uit gesprekken met de kinderopvang blijkt dat ouders hier tot nu toe geen of weinig gebruik van maken. Dit om verschillende redenen. Ouders vergeten in te loggen waardoor de code vervalst, ouders hebben de devices niet beschikbaar of zijn niet digitaal vaardig genoeg om de programma's op de computer/ het internet te vinden en te openen. Vanuit de NPO middelen willen we ouders die deelnemen aan het VVE thuis project leen-iPad ter beschikking stellen. Op deze iPad worden door de bibliotheek in samenwerking met de kinderopvang aanvullende programma's en materialen klaargezet waar ouders samen met hun kind(eren) gebruik van kunnen maken. Ook kan hiermee de actieve deelname en de voortgang van de kinderen beter worden gemonitord. Een aantal keer per jaar worden er nieuwe materialen en programma's op deze iPad geïnstalleerd. Hiervoor krijgen ouders een uitnodiging waarmee er automatisch een contact moment is tussen ouders en VVE coördinator/pedagogisch medewerker. De iPad zijn beveiligd waardoor er geen privé gebruik mogelijk is, maar slechts de voor VVE thuis activiteiten noodzakelijke materialen op staan. VVE thuis sluit hiermee aan op het programma digitaal thuis, dat door enkele basisscholen wordt uitgevoerd. Ook hier werken ouders met een leen-iPad waar programma's en activiteiten op staan waarmee de taalontwikkeling van taalzwakkere kinderen wordt gestimuleerd.

Pilot 20: Inzet voorschoolse IB-er kinderopvang Overdinkel

Met de inzet van een voorschoolse IB-er gaan we de voorschoolse zorgstructuur versterken, en zodoende meer nadruk leggen op preventie. De voorschoolse IB-er begeleidt en coördineert alles wat met zorg rondom jonge kinderen te maken heeft. Ieder kind ontwikkelt zich anders, het ene kind ontwikkelt zich snel, het andere iets langzamer. Soms ontstaan er zorgen rondom een kind. Dit kan zijn bij ouders, maar ook bij de pedagogisch medewerker(s) van de voorschoolse voorziening. Deze zorgen worden altijd eerst met ouders besproken en zo nodig wordt de IB-er betrokken. Samen wordt vervolgens besproken welke begeleiding en ondersteuning nodig en gewenst is, om deze zorgen aan te pakken. Wanneer het nodig is dat een kind in de groep geobserveerd wordt dan kan een orthopedagoog worden ingeschakeld. Ook is het belangrijk om, in het kader van passend onderwijs, de overdracht met de basisschool zo goed mogelijk vorm te geven, zodat een kind een goede start heeft op de basisschool.

Pilot 21: Het Project Talentherkenning & ontwikkeling

Na de eerste lockdown vanwege corona in het voorjaar van 2020 was een groter deel van de basisschoolkinderen (4-12 jaar) in Nederland motorisch minder vaardig dan kinderen van die leeftijd vóór de lockdown. Dat blijkt uit onderzoek van het Mulier Instituut. Deze achteruitgang in motorische vaardigheden is mogelijk te wijten aan het wegvallen van het georganiseerde beweeg- en sportaanbod voor basisschoolkinderen: zij konden niet meer bij hun sportvereniging sporten en hadden geen lessen bewegingsonderwijs meer op school. Om de motorische vaardigheden van kinderen in kaart te krijgen, is een beweegtest ontwikkeld door Hogeschool Arnhem Nijmegen en Universiteit Gent. De gemeente Losser is één van de vijf Twentse gemeenten die deelneemt aan de provinciale pilot Talentontwikkeling en Talentherkenning, waarin deze vaardigheden centraal staan. In de pilot werken de regionale coaches Talentontwikkeling en Talentherkenning van de provincie Overijssel, vijf basisscholen en de buurtsportcoaches van de gemeente Losser nauw samen.

Pilot 22: Vitaal, Veilig Vallen – Stichting Vitaliteit en Veiligheid voor senioren

Mensen willen het liefst zolang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen. Daarom is het belangrijk dat mensen zo lang mogelijk fit & vitaal blijven, zowel op het fysieke, psychische als sociaal vlak. Veel senioren hebben vaak 'kleine' beperkingen, fysieke, cognitieve en emotionele vaardigheden zijn achteruit gegaan. Door deze 'kleine' beperking neemt het risico op een valincident toe. Men is zich thuis vaak niet bewust van het risico om te vallen. De Stichting Vitaliteit en Veiligheid voor Senioren heeft de interventie "Vitale Samenleving, Vitaal, Veilig vallen ontwikkeld. Doel van de interventie is te komen tot een integrale aanpak om de vitaliteit van senioren te versterken in de gemeente Losser met een specifieke focus op valpreventie en het bevorderen van sport en beweegdeelname. In 2021 hebben we onze partners geïnformeerd over de pilot en input gevraagd hoe we dit vorm kunnen geven. De stakeholders is gevraagd om in de vorm van vrijwilligers een bijdrage te leveren. De fysiotherapeuten is gevraagd om na te denken welke methode het best past bij de doelgroep. Hieruit is de cursus "Vallen verleden tijd" uitgekomen die we in 2022 gaan uitrollen.

Slotwoord

De kwantitatieve data uit dit document zijn met alle zorgvuldigheid tot stand gekomen, desondanks blijven cijfers en getallen aan verandering onderhevig. Wees u zich daarvan bewust.

<https://www.twentsemonitorsociaaldomein.nl/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/>

<https://www.twentsearbeidsmarktmonitor.nl/>

<https://www.regiotwente.nl/in-twente/in-twente/werkgelegenheid/312-arbeidsmarktmonitor>